

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ**

Кваліфікаційна робота

магістра

**на тему ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОМУ ГОВОРІННЮ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ (НА
МАТЕРІАЛІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)**

Виконала студентка 2 курсу,
групи 8.0350-а-з
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.041 Германські мови
та літератури (переклад включно),
перша – англійська
освітньо-професійної програми
Мова і література (англійська)
Новожилова Анастасія Денисівна

Керівник к.пед.н., доц. Надточій Н.О.

Рецензент к.пед.н., доц. Пінчук Л.М.

Запоріжжя – 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології
Кафедра англійської філології та лінгводидактики
Освітній рівень магістр
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська
Освітньо-професійна програма Мова і література (англійська)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

« ____ » _____ 2021 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
Новожилової Анастасії Денисівни

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проєкту) « Особливості навчання іношомовному говорінню молодших школярів в умовах дистанційної освіти (на матеріалі навчання англійської мови)»

Керівник кваліфікаційної роботи (проєкту) Надточій Наталія Олександрівна,
к. пед. н., доцент

затверджені наказом ЗНУ від «13» листопада 2021 року № 590-с

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проєкту) 30.11.2021

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проєкту): загальні засади вивчення дистанційної освіти, особистісно-орієнтовного навчання та психологічні особливості навчання молодших школярів.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1) уточнити визначення терміну «дистанційна освіта»; 2) проаналізувати різні підходи до навчання мовленню; 3) з'ясувати основні етапи навчання діалогічному мовленню; 4) встановити психофізіологічні особливості учнів початкової ланки; 5) виявити особливості компетентнісного підходу та змістових ліній у оновленій навчальній програмі 6) описати основні ресурси для впровадження дистанційного навчання з учнями молодшої школи.

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи (проєкту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Надточій Н. А., к. пед. н., доц.	20.05.2021	20.05.2021
Розділ 1	Надточій Н. А., к. пед. н., доц.	10.06.2021	10.06.2021
Розділ 2	Надточій Н. А., к. пед. н., доц.	01.09.2021	01.09.2021
Висновки	Надточій Н. А., к. пед. н., доц.	11.11.2021	11.11.2021

6. Дата видачі завдання 02.05.2021

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проєкту)	Примітка
1	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх аналіз	травень 2021	виконано
2	Добір фактичного матеріалу	травень 2021	виконано
3	Написання вступу	травень 2021	виконано
4	Написання теоретичного розділу	червень 2021	виконано
5	Написання практичного розділу	жовтень 2021	виконано
6	Формулювання висновків	листопад 2021	виконано
7	Проходження нормоконтролю	грудень 2021	виконано
8	Одержання відгуку та рецензії	грудень 2021	виконано
9	Захист	грудень 2021	виконано

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Магістрант _____
(підпис)

А.Д. Новожилова
(ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____
(підпис)

Н. О. Надточій
(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено
Нормоконтролер _____
(підпис)

В. А. Бережний
(ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Дипломна робота – 55 стор., 104 джерела, 2 додатки.

Об’єкт дослідження: процес навчання говорінню учнів молодших класів.

Мета роботи: розкриття особливостей підходів до навчання учнів початкової школи діалогічному мовленню.

Теоретико-методологічні засади: Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко, і Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна, а також підручники з іноземної мови для учнів початкової школи, рекомендовані МОН України.

Отримані результати: у ході дослідження були детально проаналізовані типові освітні програми та новітні освітні та інтерактивні платформи. Таким чином ми отримали можливість продемонструвати рекомендації щодо методичного наповнення дистанційних уроків для учнів початкової школи відповідно до змістових ліній, комунікативних ситуацій та мети уроку.

Дослідження дає можливість констатувати, що незважаючи на виклики, що постають перед учасниками освітньої діяльності під час вимушеного переходу на дистанційну форму навчання, досягнути поставленої мети навчання можливо. Було встановлено основні параметри проведення такого типу занять: наочність навчального матеріалу та підтримання принципу комунікативності, який реалізується за умови підтримки синхронного, стабільного відео- та аудіо- зв’язку.

Ключові слова: *дистанційна освіта, он-лайн заняття, інформаційно-комунікаційні технології, діалогічне мовлення, початкова школа, НУШ*

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАК	2
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОМУ ГОВОРІННЮ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	6
1.1 Іншомовне говоріння: види та підходи до навчання.....	6
1.2 Особливості освіти під час дистанційної форми навчання.....	14
1.3 Психофізіологічні особливості учнів молодшої школи.....	20
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАВЧАННЯ ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННЮ УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	28
2.1 Аналіз програмних вимог щодо компетенції у говорінні в молодших школярів: компетенції та змістові лінії.....	28
2.2 Методичні рекомендації з форм навчання говоріння в молодшій школі..	41
2.2.1 Особливості структури уроку під час он-лайн навчання..	41
2.2.2 Рекомендовані навчальні платформи	42
2.2.3 Види он-лайн дошок.....	44
2.2.4 Приклади застосування он-лайн інструментів під час уроку.	45
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55
ДОДАТОК А.....	Error! Bookmark not defined.
ДОДАТОК Б.....	Error! Bookmark not defined.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАК

ІКТ – інформаційно-комунікаційні технології

МОН – Міністерство освіти і науки

НМК – навчально-методичний комплекс

НУШ – нова українська школа

ТЗН – технічні засоби навчання

ДСанПН – Державні санітарні правила і норми

ВСТУП

На перші роки впровадження концепції Нової Української Школи припала складна епідеміологічна ситуація, яка кардинально змістила акценти в навчанні на користь дистанційної освіти, що в першу чергу позначилось на молодших школярах, на їх процесі навчання та спілкування. Спілкування є фундаментом успішних міжособистісних стосунків та реалізації потенціалу особистості.

Ретельним дослідженням навчання діалогічному мовленню займались Ю. А. Меньковська, В. Л. Скалкін та В. Черниш. Особливості навчання учнів початкової школи опрацьовані, насамперед у роботах А. Рубінштейна, М. Паршикової, І. Головської. А на принципи дистанційного навчання та інтерактивності акцентують увагу у своїх працях Д. Лутова, Г. В. Онкович, О. Нікул. Попри значний інтерес до проблематики навчання діалогічному мовленню та велику кількість присвячених їм наукових праць, інтегрування таких уроків в інтернет середовище є дискусійними положеннями. Зокрема, не остаточно вирішеним є питання про визначення поняття дистанційних уроків, принципи їх класифікації, основні функції та структурні характеристики.

Актуальність дослідження зумовлена негайною необхідністю розгляду особливостей формування іншомовного говоріння саме у молодших школярів під час дистанційної освіти.

Наукова новизна полягає у спробі власного дослідження особливостей структури дистанційного навчання та принципів реалізації мети навчання мови у новому середовищі.

Об'єктом дослідження є навчання мовленню учнів молодших класів в умовах дистанційної освіти.

Предметом дослідження є характерні особливості принципу навчання діалогічного мовлення в умовах дистанційної освіти.

Метою дослідження є розкриття особливостей підходів до навчання учнів початкової школи діалогічному мовленню.

Для дослідження поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання:**

- 1) уточнити визначення терміну «дистанційна освіта»;
- 2) проаналізувати різні підходи до навчання мовленню;
- 3) з'ясувати основні етапи навчання діалогічному мовленню;
- 4) встановити психофізіологічні особливості учнів початкової ланки;
- 5) виявити особливості компетентнісного підходу та змістових ліній у оновленій навчальній програмі;
- 6) описати основні ресурси для впровадження дистанційного навчання з учнями молодшої школи.

Матеріалом дослідження стали Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко, і Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна, а також підручники з іноземної мови для учнів початкової школи, рекомендовані МОН України.

Методи дослідження. Дослідження здійснювалось на основі використання таких методів та прийомів: вивчення педагогічної документації, метод педагогічного спостереження і аналізу, описового і компонентного методів та метод моделювання.

Практична значущість дослідження полягає у можливості використання його результатів під час проведення практичних занять з англійської мови у загальноосвітніх та спеціалізованих школах в умовах віддаленої роботи.

Робота пройшла **апробацію** на науково–практичній студентській конференції. Результати дослідження представлено у публікації:

Новожилова А. Д. Особливості навчання іншомовному говорінню молодших школярів в умовах дистанційної освіти. *Збірник наукових праць студентів, аспірантів і молодих вчених «Молода наука-2021»* : Запоріжжя : ЗНУ, 2021, Т. III. С. 294–296.

Структура роботи: дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків, додатку та списку використаної літератури.

У вступі подано загальні відомості про дану наукову працю, починаючи від умотивування теми, мети, завдань, актуальності дослідження, визначення об'єкту, предмету та структурування роботи.

У першому розділі подаються загальні відомості про теоретичні засади наукової роботи, особлива увага приділяється визначенню поняття «дистанційна освіта», розглянуто питання класифікації етапів розвитку діалогічного мовлення.

Другий розділ містить власний аналіз типових освітніх програм, а також власне практичні рекомендації щодо реалізації вимог у межах теми дослідження.

У висновках подано узагальнені результати проведеної роботи. Додаток містить типові відомства про освіту учнів перших та других, третіх та четвертих класів.

Загальна кількість сторінок 55, кількість використаних джерел 104.

РОЗДІЛ 1

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОМУ ГОВОРІННЮ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

1.1 Іншомовне говоріння: види та підходи до навчання

Зміна стратегії розвитку сучасної шкільної освіти, націлена на спрямування учнівської навчальної діяльності та вироблення необхідних компетентностей. В майбутньому опанування компетентностями надасть можливість випускникам школи комфортно почуватися в сучасному мультинаціональному просторі, що й обумовило переосмислення та оновлення змісту навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах. Головна мета навчання іноземної мови у початковій школі, полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, яка реалізується завдяки поєднанню набутого лінгвістичного, мовленнєвого і соціокультурного досвіду, узгодженого з віковими можливостями молодших школярів [Савченко 2012, с. 6].

Головна мета викладання іноземної мови полягає у необхідності навчити школярів спілкуватись мовою, що вивчається. На думку О. Леонтєва говоріння як вид мовленнєвої діяльності є досить складним явищем та не може існувати у чистому вигляді, адже у процесі спілкування постійно змінюється роль мовця та роль слухача. Говоріння тісно пов'язано зі слуханням (як себе, так і співрозмовника), але на відміну від аудіювання яке є рецептивним видом діяльності, говоріння – продуктивний вид, результатом якого є висловлювання.

Говоріння – це процес, який забезпечує спілкування в діалогічній та монологічній формах. Цей вид діяльності має мету, зміст, продукт та предмет. Базова необхідність людини встановити контакт, обмінятися інформацією, вислови думки та почуття є метою говоріння. Для успішного навчання дітей говоріння іноземною мовою та підбору засобів навчання необхідно чітко розрізняти, розуміти його характерні ознаки, види та особливості.

З психологічної точки зору, говоріння розглядають як процес формулювання та породження думки за допомогою мови [Глухов 2007, с.56]. Цей продуктивний вид мовленнєвої діяльності має такі основні ознаки: вмотивованість (внутрішня потреба в спілкуванні); активність (зовнішня і внутрішня); цілеспрямованість (підпорядкованість практичній меті); ситуативність (співвіднесеність змісту та мовного оформлення висловлювання з умовами спілкування); евристичність (спонтанність, непередбаченість мовленнєвих дій, їхня залежність від ситуації); темп. Говоріння, як мета вивчення іноземної мови та процес навальної діяльності обумовлюється:

- 1) ситуативістю і комунікативною спрямованістю;
- 2) сформованістю цілої система лексико-граматичних навичок мови, що вивчається;
- 3) розвиненістю учнівської оперативної пам'яті;
- 4) формуванням мовленнєвого автоматизму для здійснення операцій зворотного зв'язку [Гусленко 2018, с. 31].

Акт говоріння реалізує усі функції будь-якої мови. Тож предмет говоріння цілком залежить від мети, а продуктом говоріння є висловлювання діалогічного або монологічного характеру, виражене у вербальній або невербальній формах. Початком акту говоріння вважається виникнення мотиву, що спричинено ситуацією або обставиною, що своєю чергою породжує комунікативний намір мовця та визначає мету. Мовець вербально оформлює зміст свого висловлювання добираючи необхідні мовні засоби всіх

рівнів – фонетичних, лексичних тощо. Оформлення висловлювання починається з внутрішнього мовлення, наступним етапом є безпосереднє включення мовленнєвого апарату та продукування зовнішнього висловлювання [Виготський 2005, с. 206].

На відміну від вживаної у повсякденні мови, у якій процес продукування висловлювання повністю автоматизовано, для спілкування іноземною мовою на початковому рівні потрібно сформувати подібний мовленнєвий автоматизм, яких, проте, можна досягти лише маючи достатній рівень вироблених вимовних, лексичних, граматичних навичок.

В методиці навчання іноземних мов Гусленко І. Ю. розглядає специфічні якості цього виду мовленнєвої діяльності.

1) комунікативна вмотивованість, яка зумовлена: потребою людини як суспільної істоти у спілкуванні; потребою здійснити конкретний мовленнєвий вчинок;

2) цілеспрямованість, зумовлена тим, що говоримо завжди з певною метою. У методичній термінології мета – це певна комунікативна задача, виконання якої веде до конкретного мовленнєвого акту:

3) ситуативність та самостійність, тобто добір мовних одиниць різних рівнів відповідно до конкретної ситуації, незалежно від першої мови та опор;

4) активність, яка забезпечує ініціативну мовленнєву поведінку співрозмовників як важливий елемент процесу спілкування, без якого мета комунікації залишиться нереалізованою:

5) зверненість, адже говоріння як вид діяльності у мовленні неможливий без співрозмовників чи слухачів;

6) зв'язок між різними видами діяльності.

Варто пам'ятати, що на відміну від інших навчальних предметів у початковій школі, іноземна мова є метою і засобом навчання. Мовлення викладача іноземною мовою має особливу вагу під час навчання, адже закладає основу для розвитку всіх інших видів мовленнєвої діяльності учнів початкової школи.

В реальному мовному спілкуванні вирізняють наступні види мовлення: підготовлене мовлення та непідготовлене мовлення. Підготовлене мовлення – це доповідь, лекція, виступ, що готується заздалегідь. Непідготовлене мовлення охоплює значно ширше коло ситуацій для спілкування, тому програма вимагає розвитку саме непідготовленого мовлення учнів. Підготовлене мовлення слід розглядати як засіб навчання, як перехідний етап до непідготовленого мовлення [Методика ... 2010, с. 143].

Підготовлене мовлення неоднорідне за ступенем розумової активності учнів, яка потрібна для його формування, завдяки мнемічній вправі, коли учні відтворюють готовий текст, або мовленню, побудованому на основі готового тексту з деякими змінами (виділення фактів, що відповідають комунікативному завданню). Отже, вправляючись у підготовленому мовленні, учні зміцнюють свої автоматизми у мовленні, удосконалюють логічну стрункість висловлювань.

При непідготовленому іншомовному мовленні учень стикається відразу із двома труднощами: по-перше, необхідністю логічно будувати висловлювання, тобто забезпечувати його смисловий аспект, що пов'язано зі складними мовно-розумовими операціями, по-друге, він повинен правильно оформляти висловлювання мовними знаками. Долати ці труднощі можна за допомогою вправ у підготовленому мовленні, а потім переходити до вправ у непідготовленому мовленні [Вишневський 2011, с. 97].

Бажано привчити школярів до роботи в парах постійного змінного складу, коли їхні співрозмовники міняються. Перш за все, це створює ефект новизни в спілкуванні, підвищує комунікативну мотивацію, розвиває в учнів товариські стосунки. По-друге, об'єднуючи в парах учнів, що швидше вловлюють сутність завдань, із менш активними, учитель організує не лише їхнє спілкування, а й взаємодопомогу, що дуже важливо для виховання учнів. Групова бесіда завжди має характерні ознаки як діалогічного, так і монологічного мовлення [Скалкін 1995, с. 117].

Як ми зазначали раніше, говоріння, як акт мовлення, реалізується у двох видах, а саме, діалогічному та монологічному, де кожен має свої лінгвістичні та психологічні особливості. Зважаючи на це, а також, на психофізичні особливості молодших школярів, ми будемо наголошувати саме на діалогічному виді мовлення.

Діалогічне мовлення – це вид мовленнєвої діяльності, кількість учасників якого починається від двох осіб, кожен з яких по черзі вступає як слухач і як мовець. Дослідниця відмітила труднощі, характерні для процесу навчання цього виду мовлення, та пов'язала з особливостями трьох типів. Комунікативні особливості діалогічного мовлення є наслідком функцій, які воно виконує, а саме: повідомлення інформацій або запит в інших; пропозиція (у формі прохання, поради або наказу) та взаємопереконання [Ніколаєва 2008, с. 202].

Серед мовних особливостей дослідниця виділяє: еліптичність реплік, тобто репліки у діалозі можуть бути неповними, жести, міміка співрозмовника та контекст діалогу можуть допомогти зрозуміти зміст без слів; використання сталих мовних шаблонів, привітань, звернень тощо; використання стягнених форм, що є безперечною ознакою діалогічного мовлення в англійській мові.

Психологічні особливості діалогічного мовлення: спонтанність, що зумовлена незапланованістю діалогічного мовлення як такого, швидким темпом реагування на мовлення; двосторонній характер. Через постійну зміну ролей у спілкуванні вчителю важливо розвивати в учня уміння ініціювати початок діалогу та підтримувати його продовження; емоційність є обов'язковою рисою мовлення, адже людині притаманне вербальне та невербальне вираження ставлення; зверненість, що є характерною говорінню взагалі, а також ситуативність, у якій можна виокремити природні (ті що виникли унаслідок життєвих обставин) та штучні комунікативні ситуації, що є основою навчання діалогічного мовлення та часто називаються навчальними [Виготський 2005, с. 213].

Говоріння є ситуативно зумовленим, саме тому його навчання має відбуватися на основі ситуацій мовлення, тобто під час обставин, що спонукають людину до мовлення. Під час занять мовленнєві задачі можуть виникати самі собою, як при реальному спілкуванні, так і за допомогою вчителя. Згідно з цим, мовленнєві ситуації на заняттях іноземної мови можна поділити на природні та штучні, або, за термінологією В. Л. Скалкіна, навчальні. Мовленнєвий стимул та реальність обставин комунікації, як наприклад, взаємовідносини учнів, є характерною рисою природних мовленнєвих ситуацій [Скалкін 1995, с. 100].

Навчальна мовленнєва ситуація – це ефективний засіб розвитку навичок й умінь у діалогічному та монологічному мовленні, що ставить учнів у близькі до реального спілкування умови, так, наприклад, в навчальній мовленнєвій ситуації активізується потрібний лексико-граматичний матеріал таким чином, щоб виступаючи в якості засобку вирішення немовних, комунікативних задач, відбувався процес опанування необхідного мовного матеріалу. Також навчальна мовленнєва ситуація розвиває уяву учнів та готує їх до активного використання мовлення у формі діалогу [Черниш 2012, с. 15].

Структурними компонентами діалогу виокремлюють репліка та діалогічну єдність. Репліку розуміють як висловлювання різної протяжності, межею якого є зміна співрозмовника, та яке структурно та комунікативно пов'язаним з суміжним висловлюванням. Діалогічною єдністю є сукупність структурно, інтонаційно та семантично завершених реплік різних співрозмовників. Як зазначає В.Черниш, діалогічна єдність розпочинається з ініціативної репліки, що також називають, реплікою-спонуканням, друга буває або повністю реактивною (реплікою реакцією) або реактивно-ініціативною, тобто разом із реакцією на попереднє висловлювання спонукає співрозмовника до наступного акту мовлення.

Діалогічну єдність можна розуміти як одиницю навчання діалогічного мовлення. Тож перед вчителем іноземної мови постає завдання навчити учнів

починати розмову, використовуючи ініціативну репліку, правильно та швидко реагувати на ініціативну репліку співрозмовника реактивною реплікою, підтримувати бесіду реактивно-ініціативними репліками, з метою продовження розмови.

Згідно з навчальною програмою загальноосвітніх навчальних закладів з іноземних мов у сфері діалогічного мовлення учні початкової школи на кінець 4 класу: ініціюють і закінчують діалог; ведуть короткі діалоги етикетного та загального характеру; розігрують короткі сценки виступаючи у певних ролях; беруть участь у розмові на прості та звичні теми; емоційно забарвлюють діалог використовуючи відповідну інтонацію, жести, міміку, вигуки, характерні для мовленнєвої поведінки носіїв мови. Висловлення кожного учня – не менше 5 реплік, правильно оформлених у мовному відношенні [Навчальна програма, 2018].

Для набуття навичок у процесі навчання іноземної мови варто звернутися до етапів навчання діалогічного мовлення. Виділяють різні підходи до навчання діалогічного мовлення, такі як, слухання діалогу-зразка, засвоєння структурних елементів. Проте дослідники вважають раціональним інший підхід.

Підготовчим або нульовим етапом формування навичок та умінь учня вважають навчання реплікуванню. До цього етапу відносять наступні типи вправ: рецептивно-репродуктивні та репродуктивні умовно-комунікативні вправи на імітацію й підставлення, відповідь на запитання, на запит певної інформації (за зразком), повідомлення інформації тощо. При навчанні на цьому етапі важливо поступово збільшувати обсяг реплік учня – від однієї до двох чи трьох фраз [Скалкін 1982, с. 113].

Коли вже учні засвоять репліку-реакцію та ініціативну репліку, можна переходити до опановування різними типами діалогічних єдностей. Етап об'єднання реплік у діалогічні єдності, під час якого використовують рецептивно-продуктивні умовно-комунікативні вправи з обміну репліками.

На цьому етапі йде комунікація на рівні учень-учень, а вчитель лише дає комунікативне завдання та окреслює ситуацію мовлення.

Наступний етап це об'єднання діалогічних єдностей у мікро діалоги. Мікродіалог як структурна основа розгорнуто діалогу є засобом вираження основних комунікативних намірів співрозмовників та включає взаємопов'язані ланки діалогічних єдностей. Розгорнутий діалог складається з двох або трьох мікро діалогів [Черниш 2012, с. 16].

Метою другого етапу є навчання учнів підтримувати хід бесіди, не завершувати її після первинного обміну репліками. Для досягнення мети необхідно використовувати рецептивно-продуктивні комунікативні вправи, допускається використання спеціально створених вербальних опор для висловлювань учня, якому пропонується або певні ролі або змога вести розмову від свого імені.

До третього етапу відноситься навчання до вміння вести діалог різних функціональних типів згідно з вимогами чинної програми для відповідного класу та типу навчального закладу. Для цього етапу використовують рецептивно-продуктивні та комунікативні вправи вищого рівня, проте не дозволяється використовувати спеціально створені вербальні опори [Ніколаєва 2008, с. 135].

Проаналізувавши усі традиційні способи навчання діалогічного мовлення на базі вивчення англійської мови можемо прийти до висновку, що навчання здійснюється завдяки створенню штучних комунікативних ситуацій вчителем, та шляхом поступового складання діалогу: дедуктивним способом, від засвоєння реплік, та діалогічних єдностей до самостійного формування діалогу на основі комунікативної ситуації, а також, індуктивним способом, від діалогу зразка до часткового варіювання і створення власних діалогів.

1.2 Особливості освіти під час дистанційної форми навчання

Диджиталізація освіти наразі є невіддільною складовою розвитку суспільства. Питання дистанційної освіти як поняття розглялось багатьма закордонними вченими (Р. Деллінг, М. Мур, Б. Холмберг, О. Петерс, Б. Робінсон). Використання цифрових технологій, розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності, однієї із основних компетентностей Нової української школи припали на час запровадженням дистанційного навчання, яке стало випробуванням, як для закладів освіти, так і для учнів.

Лист Міністерства освіти й науки України від 23.03.2020 № 1/9–173 «Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину» дав напрямок для подальшого процесу навчання у новій, для більшості закладів освіти, формі.

Ще у Положенні від 2013 року дистанційне навчання розуміється як індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, що відбувається здебільшого за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

За визначенням Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні 2000 року, дистанційна освіта – це форма навчання, рівноцінна з очною, вечірньою, заочною та екстернатом, що реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання». У цьому документі наголошено, що рисами такої освіти є гнучкість, модульність, паралельність, велика аудиторія, економічність, технологічність, соціальна рівність, інтернаціональність, якість, позитивний вплив на учня.

Проте за останні роки вийшло ще декілька нормативних документів, що звертають свою увагу на інші аспекти. У новому проекті від 2020го року наголошено, що «Дистанційне навчання – організація освітнього процесу (за

дистанційною формою здобуття освіти або шляхом використання технологій дистанційного навчання в різних формах здобуття освіти) в умовах віддаленості один від одного його учасників та їх опосередкованої взаємодії в освітньому середовищі, яке функціонує на базі сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій.» У проєкт в декількох пунктах зазначено, що вчителі «організують дистанційне навчання», але, окрім організації, за вчителями закріплюється функція реалізації дистанційного навчання» [Положення, №1115].

Для уточнення ролі вчителя під час дистанційної освіти звертаємось до п.6., згідно з яким, педагогічні працівники самостійно визначають режим (синхронний або асинхронний) проведення навчальних занять. При цьому не менше 30 відсотків часу уроку, передбаченого освітньою програмою закладу освіти на той чи інший, реалізується в синхронному режимі, у той час як решта – в асинхронному режимі.

Після визначення ідеї дистанційного навчання варто розглянути етапи його організації та реалізації. У Законі України Про повну загальну середню освіту стаття 4 «Рівні, строки та форми здобуття повної загальної середньої освіти» визначає, що поряд з іншими формами навчання освіта може здобуватися дистанційно, що є правовою підставою для організації дистанційного навчання». Головним документом на цій підставі є Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом Міністерства освіти та науки України від 25.04.2013 № 466.

Проте важливо враховувати, що цей ряд Положень не передбачає одночасного проведення навчальних занять з усім класом та поширюється на виключно на учнів з особливими освітніми потребами, обдарованих або тих, що проживають за межами міста.

Згідно з положеннями статті 9 Закону України «Про повну загальну середню освіту» стосовно забезпечення викладання навчальних предметів способами, що є найбільш оптимальними для усіх учасників процесу навчання, використовуючи розвивальні засоби й методи навчання,

керівництво навчального закладу та викладачі здійснюють пошук усіх наявних інформаційних ресурсів, які забезпечують можливість дистанційного навчання у різних формах.

На наступному етапі класним керівникам рекомендовано, шляхом індивідуальної бесіди з батьками учнів, надається доручення зібрати інформацію про технічну спроможність сім'ї та отримати згоду навчатися дистанційно.

Наступним важливим етапом в організації дистанційного навчання є навчання колективу використовувати обрані найефективніших технологій такого типу навчання, особливо тих педагогів, які забезпечують групові форми навчання, тобто синхронний режим – взаємодію між учасниками дистанційного навчання, під час якої всі одночасно перебувають в одному вебсередовищі дистанційного навчання, як наприклад, чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі, тощо [Положення, №1115].

Положенням передбачено й асинхронний режим – взаємодію між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, із застосуванням соціальних мереж, електронної пошти, тощо. Такі форми бажано застосовувати на початку карантинних обмежень, в той час як учасники освітнього процесу підготуються до запровадження синхронного навчання, підберуть ефективні платформи, узгодять всі питання з опікунами школярів.

Такий підготовчий етап може тривати не більше 5 днів, після закінчення наданого терміну адміністрація закладів освіти згідно з рекомендаціями, зазначеними в інструктивно-методичному листі МОН України від 23.03.2020 № 173 «Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину» має скласти графік роботи, що буде максимально наближеним до звичайного розкладу, які проводяться в синхронному режимі із зазначенням освітніх ресурсів і платформ. Паралельно рекомендовано скласти асинхронний розклад роботи, здебільшого для початкових класів та учнів, що не мають технічних умов для інших форм навчання.

В умовах тривалого карантину разом з дистанційним навчанням, яке реалізують учителі, за підтримки МОН України відбувається трансляція уроків по телебаченню. Розклад таких уроків має бути оприлюднений на сайті закладу освіти. Викладач визначається щодо доцільності використання телеуроків у своїй роботі з учнями, та врахувати час, витрачений учнями на їх перегляд [Дистанційне навчання: виклики... 2020, с. 19].

Вибір моделі дистанційного навчання цілком залежить від навчального закладу, а саме: цифрової компетентності учасників освітнього процесу, наявності дієвого інформаційно-освітнього середовища, яке не тільки забезпечує поширення інформації (як наприклад, сайт школи), але й взаємодію учнів та вчителів онлайн, в тому числі з проведенням онлайн-уроків на відстані та наявності посилань на якісні цифрові навчально-методичні ресурси та медіатеку власних дидактичних розробок.

Для забезпечення дистанційного навчання учнів навчальний заклад може створювати або власні електронні освітні ресурси, або використовувати ті, що пройшли перевірку у цьому навчальному закладі. При виборі цифрових інструментів та засобів навчальний заклад враховує рівень цифрової компетентності учасників освітнього процесу та рівень апаратного та програмного їх забезпечення.

Згідно з Положенням про дистанційне навчання навчальний час враховує час передачі відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації асинхронно. Врахування лише синхронної взаємодії в дистанційному навчанні (лекції вчителя) може призвести до перенавантаження вчителів і учнів.

Для грамотної організації та впровадження дистанційного навчання необхідно здійснити вибір платформи навчання, що є дуже важливим кроком. Платформа дистанційного навчання – це програмне забезпечення для підтримки дистанційного навчання, метою якого є створення та управління педагогічним змістом, індивідуалізоване навчання. Воно включає засоби, необхідні для трьох основних користувачів – вчителя, учня, адміністратора.

Тобто платформа дистанційного навчання – це центральний елемент, навколо якого збираються учасники дистанційної освіти [Вишнівський 2014, с. 27].

Педагогічна рада навчального закладу відповідно до Положення про дистанційне навчання має прийняти рішення про використання тих чи інших цифрових інструментів для проведення дистанційного навчання. Відповідно до вибору цифрових ресурсів та моделі дистанційного навчання школа може обрати або відкриті ресурси або інституційні (дистанційні платформи), проте використовувати і ті, й інші одночасно також можливо.

Використання дистанційних платформ та віртуальних класів дає можливість використати системи управління навчанням (*LMS*) та системи управління контентом (*CMS*) і автоматизувати дистанційне навчання, не лише групувати учнів, а й координувати, спостерігати й оцінювати результати їх навчальної діяльності [Вишнівський 2014, с. 35].

Організація дистанційного навчання в початкових класах значною мірою залежить від доступу до технічних ресурсів учнів та можливості підтримки та допомоги в її організації батьків. Реалізація дистанційного навчання молодших школярів потребує підбору практичного та зрозумілого інструментарію: програмного забезпечення та методичних коментарів.

Організацію дистанційного навчання молодших школярів необхідно проводити досить ретельно. Початок роботи припадає на вибір єдиної платформи для усіх початкових класів школи, на якій були б зареєстровані усі учні. Платформа має бути безплатною, доступною на будь-якому гаджеті, легкою для використання та з чіткими інструкціями налаштування та використання для учнів, батьків та вчителів.

Щодо організації плану роботи в таких умовах, висловився С. Горбачов, колишній освітній омбудсмен України: «Щоб уникнути або послабити негативний вплив комп'ютерів та гаджетів, необхідно на законодавчому рівні розробити чіткі санітарно-гігієнічні норми та правила користування комп'ютерами та гаджетами, які б допомагали батькам та педагогам

правильно організовувати час роботи дитини за технічним обладнанням та її робочий простір»

Дуже важливо пам'ятати, що за нормами ДСанПІНу час безперервної роботи з комп'ютером в учнів початкової школи не повинен перевищувати 15–20 хв. Більш конкретні числа маємо вже за 2020–2021 навчальний рік, так часові межі онлайн-уроків пропонують варіювати відповідно до предмета та кожної вікової категорії: для учнів 1–2 класів терміном 10–15 хв; для учнів 3–4 класі – 15–20 хв. Безперервна робота з екраном ПК має бути для учнів початкових класів до 10–15 хв. Після безперервної роботи з екраном учні повинні проводити протягом 1,5–2 хв вправи для профілактики зорової втоми та порушень постави, через 45 хв роботи з використанням комп'ютерів – фізичні вправи для профілактики загальної втоми [Наказ, №2205].

Обсяг домашніх онлайн-завдань не має перевищувати загальноприйнятих норм для різних вікових груп, нащо наголошує лист Міністерства освіти і науки України від 28.01.2014 № 1/9–72 «Про недопущення перевантаження учнів початкових класів надмірним обсягом домашніх завдань».

Під час роботи в дистанційному режимі обсяг домашніх завдань має бути зменшений до 30–70 % офлайн-завдань (для учнів 1–2 класів замість домашніх завдань отримують лише рекомендації на розгляд вчителя)

Тетяна Назаренко, методист координації методичної роботи та освітніх вимірювань ІПО Київського університету імені Бориса Грінченка, надала наступні методичні рекомендації з організації та проведення дистанційного навчання з англійської мови.

Методистка наголошує, що методики з використанням засобів ІКТ є альтернативними традиційному навчанню іноземних мов. Подібна форма організації уроків є найбільш доступною для роботи в умовах карантину. Комп'ютерні навчальні програми допомагають тренувати різні типи мовленнєвої діяльності та поєднувати їх в різноманітних комбінаціях, допомагають усвідомити мовні явища, сприяють формуванню лінгвістичних

здібностей, створюють комунікативні ситуації, автоматизують мовленнєві дії, а також забезпечують реалізацію індивідуального підходу й інтенсифікацію самостійної роботи учнів. Наприклад, для навчання англійської методистка рекомендує спеціально розроблений веб-сайт Британської Ради [Дистанційне навчання: виклики... 2020, с. 113].

Підсумувавши можемо прийти до висновку, що однією з основних проблем навчання на відстані є відсутність технічного забезпечення, на якому здебільшого і тримається, як і вимушена освіта в онлайн-режимі під час карантину (що не є дистанційною освітою в класичному її розумінні), так і розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності, однієї із ключових компетентностей Нової української школи у баченні НУШ.

Зважаючи на це, увесь матеріал, який опановано учнями, особливо початкової ланки, під час такої форми навчання, необхідно закріпити після зняття карантинних обмежень. Вимушена онлайн-освіта, це одночасно й необмежений простір для академічної свободи вчителя так й величезне навантаження, яке слабо регулюється нормами Міністерства Освіти.

1.3 Психофізіологічні особливості учнів молодшої школи

Молодший шкільний вік є етапом розвитку дитини приблизно від 6 до 10 років, відповідає рокам навчання в початкових класах та рокам спокійного і рівномірного фізичного розвитку, коли відбувається функціональне удосконалювання мозку – розвивається аналітико-систематична функція кори; поступово змінюється співвідношення процесів порушення і гальмування: процес гальмування стає усе більш сильним, хоча не превалює, тож молодші школярі перебувають здебільшого, в імпульсивному, емоційно збудливому стані. В цей період дитина випробовує свої сили, вирішує нові складні задачі, які постають в результаті взаємодії із зовнішнім середовищем.

Під час зростання в організмі починаються якісні зміни й у психіці, системі соціальних зв'язків, мотивів дитини. Вивчаючи молодшого школяра вчителю необхідно використовувати засоби та методи, що допоможуть сприяти її всебічному гармонійному розвитку дитини [Шиян 2014, с. 318].

Питанням психології молодшого школяра приділяли увагу багато вчених, зокрема, В.Давидов, Д.Ельконін, Б. Ананьев. Про молодших школярів вчені-педагоги Ш.Амонашвілі, В.Сухомлинський, про молодший шкільний вік сучасні педагоги, психологи (І. Бех, К. О. Никоненко, В. Поліщук та ін.). Цей вік вважається етапом основних соціальних змін у житті людини, а також, найбільш сприятливим для розвитку особистісних якостей дитини, сприятливим для початку формування гуманістичних цінностей та потреб учнів у процесі навчання і виховання [Карпенчук2005,с.145].

Прихід до школи вносить найважливіші зміни в звичний устрій життя дитини. Різко змінюється весь уклад життя, соціальний стан у колективі, родині, основна діяльність, яка вимагає організованості, дисципліни, вольових зусиль дитини, стосовно дошкільного віку, коли провідною була ігрова [Седлеш 2008, с. 50].

У школі дослідженню особистості дитини приділяється дуже багато уваги, бо виходячи з вікових психофізіологічних особливостей кожного учня вчитель визначає цілі та завдання уроку, підбирає відповідний матеріал, обирає способи подання знань.

Вчитель повинен донести до дітей, що навчання це не гра, а серйозна, дуже цікава робота, що дозволяє довідатися багато важливого, нового та цікавого. Організація навчальної роботи обов'язково має підкріплювати слова вчителя [Рубінштейн 2000, с. 30].

Одним з основних принципів навчання дитини є індивідуальний підхід, що означає глибоке вивчення особистості дитини, у тому числі особливостей її психічного розвитку. Вчитель планує свою подальшу роботу базуючись на цих знаннях. Особливо важливим є дослідження особливостей психічного

розвитку дітей молодшого шкільного віку, адже орієнтуючись на них, учитель повинен побудувати свою діяльність, щоб із самого початку навчання не відбити в учнів бажання вчитися.

Дослідники проблем учнів молодшого шкільного віку І. Агафонова, О. Никоненко стверджують, що зміна соціальної ролі дитини, поява нових обов'язків позначається на її стосунках з оточенням, тому успішність їх пристосування до нового соціального статусу суттєво залежить від діяльності учителя початкових класів та опорного ставлення батьків [Пліщук 1995, с. 76].

Переважно на початку учні добре вчаться, адже велику роль грає мотивація: бажання одержати гарну оцінку, схвалення оточення. Спочатку в дітей формується інтерес до самого процесу навчальної діяльності, проте без усвідомлення значення цього процесу. Вже після виникнення інтересу до конкретних результатів своєї навчальної праці формується інтерес до змісту навчання та до ідеї надбання знань.

Молодші школярі відчують особливий підйом сил, коли отримують схвальні коментарі від вчителя щодо своєї роботи або поведінки. Великий виховний вплив вчителя на молодших школярів зумовлено тим, що ця людина стає для них незаперечним авторитетом, що є найважливішою передумовою для виховання та навчання у молодших класах. «Особливо важливо це необхідно враховувати у процесі виховання учнів початкової школи, що супроводжується співпрацею педагога з молодшими школярами: якщо позитивні емоційні стани підвищують працездатність і життєдіяльність учителя і учнів, то негативні, навпаки, їх знижують», – наголосив педагог-науковець С. Карпенчук, під час розгляду ролі емоційного фактора в педагогічному процесі. «Звичайно, в реальному житті не можливо повністю уникнути негативних емоційних факторів. Однак застосування засобів емоційного стимулювання дає можливість їх пом'якшити, нейтралізувати» [Карпенчук 2005, с.123].

Своєрідність навчальної діяльності школярів зумовлено тим, що зміст навчання складають здебільшого наукові поняття та узагальнені способи розв'язання завдань, а основна мета навчання – засвоєння наукових знань та відповідних вмінь.

Структура навчальної діяльності включає такі компоненти, як мета (формування навичок та засвоєння певних умінь), навчальні ситуації (завдання), навчальні дії та операції, контроль і оцінка, мотиви й форми спілкування учнів з учителем та між собою. Структура навчальної діяльності складається поступово. Ускладнюються цілі, тож визначаються змістом шкільного навчання, що вимагає не тільки активності, але й формування в учнів нових дій, найважливішими серед яких є мислительні та мовні. Вони необхідні для усвідомлення дітей у їх здійсненні. Саме це послуговує важливою умовою розвитку пізнавальної активності дітей, їх інтересу до навчання [Вишневецький 2011, с. 154].

В умінні перетворювати конкретно-практичні завдання в навчально-теоретичні виявляється найвищий рівень розвитку навчальної діяльності молодших школярів. Учень не намагається методом спроб і помилок вирішувати кожен окремо, а вже прагне знайти загальний спосіб розв'язання серії конкретно-практичних завдань. такий спосіб формується завдяки теоретичному аналізу кількох задач та знаходження спільного в їх умовах. Поступове формування у школярів внутрішнього плану дій дозволяє планувати й продумувати наперед можливий хід виконання діяльності та добирати все необхідне для цього; усно розв'язувати задачі; усно звітуватись про виконане тощо. На думку ще одного відомого психолога Л. Божович, саме на основі цих процесів у молодших школярів розвивається самоконтроль як здатність до саморегуляції, що своєю чергою вимагає від нього, наприклад, довільного запам'ятовування чи відтворення інформації [Божович 1981, с. 28].

Слід зазначити, що уміння пояснити свої дії, аргументувати їх, знайти й виправити помилки, все це, як доводить Т. Дуткевич, лежить в основі

рефлексії – здатності до об'єктивного аналізу власної поведінки відповідно до вимог діяльності. Рефлексія змінює пізнавальну діяльність молодших школярів, їхнє ставлення до себе й до оточення, погляд на світ, змушує не просто сприймати на віру знання від дорослих, а й виробляти власну думку, власні погляди, уявлення про цінності суспільства [Дуткевич 2012, с. 289].

Навчальна діяльність в початкових класах стимулює розвиток психічних процесів безпосереднього пізнання навколишнього світу. Діти в цей період відрізняються споглядальною допитливістю, гостротою сприйняття, з цікавістю сприймають навколишнє середовище, що з кожним днем розкриває перед ним усе нові й нові сторони. У процесі навчання відбувається перебудова сприйняття, яке приймає характер цілеспрямованої і керованої діяльності, поглиблюється, стає більш аналітичним, диференційованим, приймає характер організованого спостереження [Бех 1993, с. 6-10].

Основна особливість уваги учнів молодшої школи – це слабкість довільної уваги. Керування увагою на початку молодшого шкільного віку обмежено, довільна увага вимагає близької мотивації (як, наприклад, перспективи одержати високу оцінку або краще за всіх впоратись з завданням і т.д.) [Шустваль 2014, с. 179]. Набагато краще в молодшому шкільному віці розвинута саме мимовільна увага, саме тому, без жодних зусиль, все нове, несподіване, яскраве, цікаве привертає увагу учні. Вікові особливості пам'яті в молодшому шкільному віці розвиваються під впливом навчання. У цьому віці діти краще, швидше запам'ятовують і зберігають у пам'яті конкретні відомості, факти, події, предмети, ніж описи, пояснення. Молодші школярі схильні до механічного запам'ятовування без усвідомлення значеннєвих зв'язків усередині матеріалу [Ісахова 1996, с. 30].

Одна з основних тенденцій розвитку уяви в молодшому шкільному віці полягає в удосконалюванні уяви, яка має репродукувальну роль. У цей період уява зв'язана з представленням раніше сприйнятих образів відповідно до даного опису, схеми, малюнка. Творча уява як створення нових образів, зв'язана з перетворенням, переробленням вражень минулого досвіду,

з'єднанням їх у нові сполучення, комбінації, також розвивається. В процесі навчання відбувається перехід від пізнання зовнішньої сторони до пізнання сутності явищ. Мислення починає відбивати ознаки та властивості предметів та явищ, що дає можливість робити перші узагальнення, перші висновки, проводити аналогії. На основі цього в учня формуються елементарні наукові поняття [Бех 1993, с. 7].

Молодший шкільний вік це період активного формування та прояви особистості, для якого характерні нові відносини з дорослими й однолітками, включення в систему колективів та новий вид діяльності. Характер молодших школярів відрізняється насамперед імпульсивністю – діти схильні негайно діяти не подумавши й не зваживши всіх обставин. Причина цього полягає у необхідній активній зовнішній розрядці при віковій слабості вольової регуляції поведінки [Бутківська 1997, с.103]. Недостатність волі є віковою особливістю, адже молодший школяр ще не має великого досвіду тривалої боротьби за досягнення поставленої мети, подолання труднощів, а тому може опустити руки при поразці та зневіритися у своїх можливостях.

Учні молодшої школи дуже емоційні, це позначається, по-перше, в тому, що їхня психічна діяльність зафарбована емоціями. По-друге, молодші школярі не вміють стримувати та контролювати зовнішній прояв емоцій. По-третє, емоційність виражається в емоційній нестійкості, частій зміні настроїв, короткочасних і бурхливих проявах гніву, радості тощо. Проте з часом усе більше розвивається здатність регулювати свої почуття [Васецька 2000, с.190].

Молодший шкільний вік надає можливості для виховання колективістських відносин, адже за кілька років молодший школяр накопичує важливий для свого подальшого розвитку досвід – діяльності в колективі й для колективу. Участь дітей у суспільних, колективних справах допомагає вихованню колективізму та здобуттю досвіду колективної суспільної діяльності [Бутківська 1997, с. 107].

Важливим компонентом є навчання системи наукових понять, яке будується як опановування учнями загальним принципом розв'язання задач певного класу. Для усвідомлення загального способу учень має його змоделювати під час виявлення, аналізу, тобто, провести дослідження. Вагомим чинником успішності цього дослідження може бути його здійснення у формі діалогу, коли учні вільно обмінюються думками. Виходячи з цього, спільну навчальну роботу учнів у системі розвивального навчання розглядають як необхідну, органічно пов'язану зі змістом, форму навчального процесу. Зокрема, як показали дослідження Г. А. Цукерман, спільне розв'язування учбової задачі істотно сприяє розвитку рефлексивних дій учнів [Бондар 2003, с. 10].

Вивчення особливостей спільної навчальної роботи в системі розвивального навчання, умов її ефективності, впливу на соціальний та розумовий розвиток молодших школярів має значення для подальшого становлення та розвитку системи, практичного її застосування.

Значення спілкування як чинника ефективності діяльності людини надано у працях О. О. Леонтьєва. Зокрема наголошено, що спілкування зі значущими дорослими й ровесниками є основним джерелом становлення особистості, формування світогляду [Сахова 1995, с. 30].

Спільна навчальна робота молодших школярів за умови її ефективної організації знижує конфліктність у класному колективі та підвищує задоволеність учасників роботи шкільним життям. Застосування такого типу роботи можливе на різних типах занять і на різних етапах, а вибір форми організації навчального процесу залежить від мети. Для введення та застосування такого виду навчального процесу необхідні наступні умови: знайомство вчителя з теорією та практикою організації спільної навчальної роботи учнів; підготовка учнів до роботи в групі, спочатку в ігровій формі, потім за навчальним матеріалом; подальша організація роботи учнів в парі та в групі, куди входять діти з різними навчальними можливостями; усвідомлення учнями мети роботи та регламентація ролей; наприкінці

групової роботи важлива рефлексія по розв'язанню певного завдання та характеру спілкування [Данилова 2000, с. 60].

Молодший шкільний вік – це важливий сенситивний (найбільш сприйнятливий) період у становленні розвитку особистості учня, коли формується свідомо-емоційне ставлення до навколишнього середовища, закладаються основи моральних знань, норм, та який характеризується художньо-образним мисленням дитини, підвищеною емоційністю та збудженістю та потребою у мотивації та дорослому авторитеті – прикладі.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАВЧАННЯ ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННЮ УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

2.1 Аналіз програмних вимог щодо компетенції у говорінні в молодших школярів: компетенції та змістові лінії

Спираючись на аспекти розібрані у теоретичній частині поданої праці, та для кращого розуміння принципу наступної роботи, варто перейти до аналізу вимог щодо компетентностей прописаних в програмі НУШ для учнів початкової школи. Вивчення іноземних мов у 2021–2022 навчальному році здійснюється за Державними стандартами та типовими освітніми програмами. Для учнів початкової ланки за новим Державним стандартом початкової освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 року №87, а також, за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом О. Я. Савченко, і Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Р. Б. Шияна.

Початкова освіта, як перший рівень повної загальної середньої освіти, відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій [Постанова, №1341] та має за мету всебічний розвиток дитини, її здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, таким чином забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві та майбутнього продовження навчання в школі.

Початкова освіта має розподіл на два цикли – перші та другі класи, треті та четверті класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей для їх досягнень. Типову освітню програму для початкових класів закладів загальної середньої освіти розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти. Типовий навчальний план визначає тижневий обсяг навчального навантаження здобувачів освіти.

У програмі визначено вимоги до очікуваних результатів навчання, а саму програму побудовано із врахуванням принципів природовідповідності та дитиноцентрованості; принципу узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання; принципу науковості, доступності й практичної спрямованості змісту; наступності та перспективності навчання; взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей; принципу логічної послідовності й достатності засвоєння учнями предметних компетентностей; можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси; творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання; принципу адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст Типових освітніх програм має потенціал для формування у здобувачів ключових компетентностей:

- 1) володіння державною мовою;
- 2) здатність спілкуватися рідною (якщо відрізняється від державної) й іноземними мовами, та опануванням навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення математичних залежностей, вміння до моделювання процесів та ситуацій в навколишньому світі;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, вміння пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада), та виховує здатність відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування та важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку, навчання і спілкування;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості та творчого самовираження;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення.

В цілому, спільними для всіх ключових компетентностей є вміння читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність до логічного обґрунтування позиції, вміння керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими людьми. Враховуючи інтегрований характер компетентностей, у процесі реалізації освітніх програм рекомендується використовувати внутрішньо-предметні й міжпредметні зв'язки, що сприяють перенесення умінь у нові ситуації.

Згідно із Законом України «Про освіту», на основі Державного стандарту й Типової освітньої програми усі суб'єкти освітньої діяльності

можуть розробляти єдиний комплекс освітніх компонентів спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання. Ці освітні програми можуть відрізнятися від Типової освітньої програми використанням оригінальних форм, методів і засобів навчання, послідовністю викладання навчального матеріалу, обсягом його вивчення і т.п. Вчитель самостійно розподіляє навчальні години за темами, розділами, обирає форми та методи навчання, враховуючи конкретні умови роботи та забезпечуючи досягнення результатів, що зазначено у програмі.

Як зазначалось раніше, головна мета навчання іноземної мови у початковій школі полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним (багатоаспектним) досвідом, узгодженим з віковими можливостями молодших школярів. Зміст навчання іноземної мови у початковій школі добирається відповідно до психофізіологічних особливостей учнів молодшого шкільного віку. У початковій школі важливо зацікавити учнів вивченням іноземної мови, викликати в них позитивне ставлення до предмета, вмотивувати необхідність володіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування.

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах опанування іноземною мовою у контексті міжкультурної парадигми. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації у межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою. На кінець 2-го класу учні досягають рівня *Pre A1*. На кінець 4-го класу учні досягають рівня *A1*. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання.

Завдання іноземних мов у реалізації мети початкової загальної середньої освіти полягає у формуванні наступних вмінь: здійснювати спілкування в

межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати й розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.

У процесі навчання іншомовного спілкування комплексно реалізуються освітня, виховна і розвивальна функції. У скороченому вигляді можемо виокремити, що освітня функція спрямована на: усвідомлення учнями значення іноземної мови для життя у мультилінгвальному світі; опановування знаннями про культуру, історію, реалії та традиції країн виучуваної мови; залучення учнів до діалогу культур (рідної та іншомовної); розуміння власних індивідуальних особливостей як психофізіологічних засад для опановування іноземною мовою; формування вміння використовувати в разі потреби різноманітні стратегії для задоволення власних іншомовних комунікативних намірів.

Виховна функція сприяє формуванню в учнів позитивного ставлення до іноземної мови як засобу спілкування, поваги до народу, носія цієї мови, толерантного ставлення до його культури, звичаїв і способу життя; розвитку культури спілкування, прийнятої в сучасному цивілізованому суспільстві; емоційно-ціннісному ставленню до всього, що нас оточує; розумінню важливості опановування іноземною мовою і потреби користуватися нею як засобом спілкування.

Розвивальна функція сприяє розвитку в учнів: мовних, інтелектуальних і пізнавальних здібностей; готовності брати участь в іншомовному спілкуванні; потребу подальшого самовдосконалення у сфері використання

іноземної мови; здатності переносити знання й уміння у нову ситуацію шляхом виконання проблемно-пошукової діяльності. Провідним засобом реалізації вказаної мети є компетентнісний підхід до організації навчання у загальноосвітній школі на основі ключових компетентностей як результату навчання.

Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами формує уміння використовувати українознавчий компонент в усіх видах мовленнєвої діяльності; виховує гордість за Україну, її мову та культуру; розуміння потреби популяризувати Україну у світі засобами іноземних мов; готовність до міжкультурного діалогу Спілкування іноземними мовами Реалізується через предметні компетентності. Математична компетентність формує уміння розв'язувати комунікативні та навчальні проблеми, застосовуючи логіко-математичний інтелект, готовність до пошуку різноманітних способів розв'язання комунікативних і навчальних проблем.

Основні компетентності у природничих науках і технологіях виховують уміння описувати іноземною мовою природні явища, аналізувати та оцінювати їх роль у життєдіяльності людини, пробуджують інтерес до природи та почуття відповідальності за її збереження. Інформаційно-цифрова компетентність розвиває здатність вивчати іноземну мову з використанням спеціальних програмних засобів, ігор, соціальних мереж; спілкуватися іноземною мовою з використанням інформаційно-комунікаційних технологій; готовність дотримуватись мережевого етикету. Уміння вчитися упродовж життя реалізуються через уміння самостійно працювати з підручником, шукати нову інформацію з різних джерел та критично оцінювати її; організовувати свій час і навчальний простір; оцінювати власні навчальні досягнення, прищеплюють впевненість у спілкуванні іноземною мовою, наполегливість, внутрішню мотивацію та впевненість в успіху.

Ініціативність і підприємливість націлює на уміння ініціювати усну, писемну, зокрема онлайн взаємодію іноземною мовою для розв'язання конкретної життєвої ситуації. Привчає до дотримання етичної поведінки під

час розв'язання життєвих ситуацій; комунікабельності та ініціативності та креативності. Навчання соціальної та громадянської компетентності допомагають формулювати власну позицію; співпрацювати з іншими на результат, спілкуючись іноземною мовою, виховують толерантність у спілкуванні з іншими.

Обізнаність та самовираження у сфері культури Уміння вчить висловлювати іноземною мовою власні почуття, переживання і судження. Виховує усвідомлення цінності культури для людини і суспільства та повагу до багатства і розмаїття культур. Екологічна грамотність і здорове життя формує вміння пропагувати здоровий спосіб життя засобами іноземної мови. Щодо ставлення, то ця компетентність на мені має виховання сприймання природи як цілісної системи; готовності обговорювати питання, пов'язані зі збереженням навколишнього середовища; формує відповідальне ставлення до власного здоров'я та безпеки. Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здорове життя, соціальна та громадянська компетентності є мета предметними, тобто можуть формуватися відразу засобами усіх навчальних предметів.

Виокремлення в навчальних програмах таких інтегрованих змістових ліній, як «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння з різних предметів у реальних життєвих ситуаціях. Інтегровані змістові лінії реалізуються під час вивчення іноземної мови як і в спеціалізованих школах, так і у загальноосвітніх навчальних закладах. Діяльність та уміння зі змістових ліній добираються відповідно до комунікативної потреби, тематики ситуативного спілкування, віку та рівня підготовленості учнів.

Таким чином нам варто переглянути інтегровані змістові лінії та орієнтовні способи їх реалізації у початковій школі. Змістова лінія «Екологічна безпека та сталий розвиток» спрямована на формування основ

соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у розв'язанні питань збереження довкілля і розвитку суспільства. Засобами іноземних мов учнів орієнтують на сприймання природи як цілісної системи; взаємозв'язок людини й навколишнього середовища; готовність обговорювати питання, пов'язані зі збереженням навколишнього середовища. Реалізація змістової лінії «Громадянська відповідальність» сприяє формуванню основ відповідального ставлення до громади і суспільства. Засобами іноземних мов учнів орієнтують на уміння усвідомлення дитиною власних прав і обов'язків; формування толерантного ставлення до інших; уміння співпрацювати та приймати спільні рішення.

Реалізація змістової лінії «Здоров'я і безпека» сприяє формуванню безпечного життєвого середовища та основ здорового способу життя. Засобами іноземних мов учнів орієнтують на розуміння правил безпечної поведінки; усвідомлення впливу шкідливих звичок на здоров'я людини; дотримання здорового способу життя. Змістова лінія «Підприємливість та фінансова грамотність» спрямована на розуміння практичних аспектів фінансових питань. Засобами іноземних мов учнів орієнтують на усвідомлення власних фінансових потреб; продукування ідей та їх реалізацію; уміння визначати пріоритети та планувати дії.

Варто зазначити як саме змістові лінії мають реалізовуватись у тематиках ситуативного спілкування. Тема «Я, моя родина і друзі» реалізує «громадянську відповідальність» через розуміння важливості допомоги та усвідомлення обов'язків, здатність оцінювати вчинки та будувати стосунки з оточенням. За лінією «здоров'я і безпека» виявляє відповідальне ставлення до власного здоров'я.

Тема «Відпочинок та дозвілля» реалізує лінію «екологічної безпеки» у розуміння необхідності приведення у порядок місця відпочинку лінію «громадянської відповідальності» через вміння враховувати думку товаришів при виборі виду відпочинку, а лінію «Здоров'я і безпека» через розуміння базових правил поведінки. Тема «Природа та навколишнє середовище»

реалізує лінію «екологічної безпеки» у вихованні цінування та дбайливого ставлення до природи. Лінія «громадянської відповідальності» через висловлювання про важливість допомоги тваринам та збереження природи.

Такі важливі теми «Людина», «Подорож» охоплюють одразу три змістові лінії. Вивчення першої теми привчає до розуміння наслідків нераціональних дій людини на навколишнє середовище через лінію «Екологічної безпеки», та виявляти толерантне ставлення до людей як частина «Громадянської відповідальності». «Здоров'я та безпека» реалізуються через розуміння впливу на здоров'я людини думок та розуміння необхідності дотримання чистоти та рухового режиму. Тема «Людина» привчає виявляти ціннісне ставлення до природи під час подорожі, обирати безпечний шлях пересування та оптимальний вид транспорту реалізує «Підприємливість та фінансову грамотність». Таку саму змістову лінію розкриває тема «Свята» й традиції через розуміння необхідності планування покупок на святкування у межах бюджету. Змістова лінія «Громадянська відповідальність» є частиною теми «Школа та шкільне життя».

Для планування та розробки рекомендацій варто звернути увагу на загальні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів, у випадку цієї роботи ми розглядаємо саме комунікативну компетентність. Так для 1–2 класу з очікуваним результатом у вигляді підготовки до рівня *A1*, так званого *pre-A1*, відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти визначаємо наступні рівні та дескриптори володіння іноземною мовою. Так щодо рецептивних умінь, а саме сприймання на слух учень має розуміти короткі, прості запитання та твердження, які вимовляються повільно та чітко, за потреби повторюються, та супроводжуються візуальними опорами або жестами задля покращення розуміння. Розпізнає знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке. Розпізнає числа, ціни, дати та дні тижня у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке. За допомогою зорового сприйняття учень розпізнає знайомі слова у супроводі малюнків, наприклад,

у меню ресторанів швидкого харчування, де є фотографії страв, або у книжці з малюнками, де використовується знайома лексика.

Серед інтеграційних вмінь виділяють усну взаємодію, при якій учень ставить та відповідає на запитання про себе та щоденні справи, вживаючи короткі, формульні вирази та покладаючись на жести для підкріплення інформації. А серед продуктивних – усне продукування, коли учень продукує короткі фрази про себе, надаючи базову персональну інформацію (напр., ім'я, адреса, родина, національність). Варто зазначити що при розгляді інтеракційних та продуктивних комунікативних умінь, зважаючи на тему дослідження, ми не звернули увагу на писемній взаємодії та продукуванні.

Проте О. Савченко та Р. Шиян виділяють вивчення нового вміння – онлайн взаємодії, завдяки якій учень встановлює базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання. Розміщує прості онлайн вітання, вживаючи основні формульні вирази. Розміщує онлайн прості короткі твердження про себе, якщо їх можна вибрати з меню та/або скористатись онлайн перекладачем. Загальна та граматична лінгвістична компетенція на кінець 2-го класу визначається використанням окремих слів та базових виразів задля надання простої інформації про себе та отримуванням дуже простих принципів порядку слів у коротких реченнях.

Рівні та дескриптори володіння іноземною мовою для другого циклу навчання у початковій школі, а саме 3 – 4 класах відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти визначається завершенням початкового рівня – *A1*. Так щодо рецептивних умінь, а саме сприймання на слух учень має розуміти повільне та чітке мовлення з довгими паузами задля полегшення усвідомлення змісту почутого. Він або вона розуміє конкретну інформацію (наприклад, про місце або час) у знайомому повсякденному контексті, якщо мовлення повільне та чітке. За допомогою зорового сприйняття учень розуміє дуже короткі, прості тексти, читаючи їх пофразово, впізнаючи знайомі імена, слова та основні фрази, перечитуючи за потреби.

Серед інтеграційних вмінь виділяють усну взаємодію, при якій учень взаємодіє у простий спосіб, але комунікація повністю залежить від повторення в уповільненому темпі, перефразування та доповнення. Ставить і відповідає на прості запитання, ініціює і вербально реагує на прості твердження, які стосуються нагальних потреб і дуже знайомих тем. А серед продуктивних – усне продукування коротких фраз про себе, надаючи базову персональну інформацію (напр., ім'я, адреса, родина, національність).

Загальна лінгвістична компетенція на кінець 4-го класу визначається володінням базовим діапазоном простих виразів про особисті деталі та потреби конкретного типу, та використанням деяких базових структур в простих реченнях, дещо оминаючи або скорочуючи деякі елементи. Вимова учня дуже обмеженого репертуару вивчених слів та фраз може бути зрозумілою для співрозмовника з деякими труднощами. Правильно вимовляє обмежену кількість звуків, а також правильно ставить наголос у простих знайомих словах та фразах. Відтворює звуки виучуваної мови під уважним керівництвом учителя.

Загалом, навчальна програма є рамковою, тож проміжні результати (між семестрами та класами) визначають вчителі, орієнтуючись на кінцевий результат, а відтак не обмежує діяльність учителів у виборі порядку вивчення та змісту кожної теми. Самі теми можуть вивчатись інтегровано, наприклад, «Я, моя родина і друзі» разом з темою «Свята й традиції» і т.п. Мовний інвентар є орієнтовним і добирається відповідно до комунікативної ситуації, потреб учнів та принципу концентричного навчання. Він не є метою навчання, тому й не розглядається як окремі лексичні або граматичні теми.

Розпочинаючи вивчення іноземної мови, учні початкової школи ще не володіють лінгвістичними поняттями рідної мови, тож структури, особливо граматичні, засвоюються шляхом сприймання мовленнєвих зразків у комунікативних ситуаціях, інакше кажучи, імпліцитно. Такий матеріал здебільшого вивчається на рівні лексичних одиниць: в якості окремих граматичних явищ у мовленнєвих зразках. Щодо загальних характеристик

ситуативного спілкування, у Типових програмах представлено список тематика ситуативного спілкування та мовний інвентар що має бути уведений в експлуатацію у кожній темі, а також представлені їх мовленнєві функції.

Мовленнєві функції у кожному класі не відрізняються, отже можемо прийти до висновку що вони є загальними для початкової школи. Учень початкової школи має навчитися як привітатися, попрощатися, вибачитися, подякувати, представити себе або когось, називати та описувати когось або щось, ставити запитання і відповідати на них, розуміти та виконувати прості вказівки, розуміти прості інформаційні знаки, вітати зі святом та виражати настрої.

Пропонуємо перейти до конкретних тематик спілкування по кожному класу. Так у першому класі за тематикою ситуативного спілкування «Я, моя родина і друзі» має бути розвинуто лексичний діапазон щодо сім'ї, чисел від 1 до 10-ти навчено повідомляти вік молодших членів родини та друзів. У розділі «Дозвілля» має бути представлено мовленнєвий інвентар на тему кольори та іграшки, у розділі «Природа» – лексика про домашніх улюбленців. Щодо «Харчування» діти мають вивчити лексику та вміти говорити про просте меню, а у розділі «Школа» знати шкільне приладдя та шкільні меблі. У тематиці спілкування «Свята» (в Україні та у країні виучуваної мови) мають бути вивчені назви свят та вітання.

У другому класі за тематикою ситуативного спілкування «Я, моя родина і друзі» представлено наступний лексичний діапазон: члени родини, числа до 20, вік членів родини та друзів та щоденні справи. За тематикою «Відпочинок і дозвілля» діти мають навчитися говорити про прогулянку, вільний час та хобі. У темі «Природа» учні вивчають пори року, та назви диких та свійських тварин. Лексику стосовно частин тіла, предметів одягу представлено у темі «Людина», а мовленнєвий діапазон щодо фруктів, овочів, напоїв та їх ціни – у темі «Харчування». За тематикою «Школа» учні продовжують описувати класну кімнату. За ситуативним спілкуванням на

тему «Свята» та традиції учні вчаться повідомляти про день народження, час, а також, обговорювати святкове меню

У третьому класі мовний інвентар з кожної теми значно розширюється. Так за тематикою ситуативного спілкування «Я, моя родина і друзі» члени родини вивчаються члени родини, числа до 100, вік старших членів родини, місце проживання, а також щоденні обов'язки. За темою «Відпочинок і дозвілля» учні навчаються говорити про захоплення й розваги. У темі «Людина» вивчають лексику про зовнішність людини та професії, у темі «Харчування» презентовано лексику: посуд, назви продуктів. Тематика спілкування «Школа» розширяє лексичний діапазон до вивчення навчальних предметів, розкладу та улюбленого предмету, а «Свята та традиції України та країн виучуваної мови» – до місяців, дати, часу проведення свята та опису події. Також, у третьому навчальному році з'являються нові тематики ситуативного спілкування, так за темою «Помешкання» додається лексичний діапазон для опису дому, квартири, власної кімнати, тобто, умеблювання. Погода та вибір одягу, природні явища презентуються у темі «Природа та навколишнє середовище України та країн виучуваної мови».

У четвертому класі тематики ситуативного спілкування направлені здебільшого на узагальнення та цілісне повторення вивченого мовного інвентарю за попередні роки, а також на активне використання у мовленні завдяки збільшенню висловлення кожного учня – не менше 5 реплік, правильно оформлених у мовному відношенні.

За тематикою спілкування «Я, моя родина і друзі» учня мають обговорювати проживання та вивчати мовний інвентар про різноманітні населені пункти. У темі «Помешкання» розширюють лексичний діапазон для обговорення видів помешкань та умеблювання. За темою «Відпочинок і дозвілля» учні вчаться обговорювати спорт, улюблених дитячих героїв, а також магазини й покупки.

Учні розширюють лексичний інвентар для обговорення гігієни та стану здоров'я згідно з тематикою «Людина». А у темі «Природа і навколишнє

середовище України та країн виучуваної мови» учні розширюють знання щодо довкілля та природних явищ. За темою «Подорож по Україні та до країн виучуваної мови» учні обговорюють поїздки на канікулах, вивчаються види транспорту, назви столиць, населених пунктів. Згідно з темою «Свята та традиції» учні обговорюють святкування в кафе, за тематикою «Шкільне життя» учні розмовляють про шкільні події.

2.2 Методичні рекомендації з форм навчання говоріння в молодшій школі

2.2.1 Особливості структури уроку під час он-лайн навчання.

Після розгляду рекомендацій та вимог до розвитку компетентностей та змістових ліній в учнів молодших класів, за авторства І. Шияна та О. Савченко, ми можемо перейти до методичних рекомендацій з навчання говоріння в дистанційній формі, які враховують усі попередні аспекти. Як зазначалось у теоретичній частині наукової роботи, говоріння є процесом що забезпечує спілкування у діалогічній та монологічній формах, та головною метою якого є базова необхідність встановити контакт, обмінятися інформацією та виразити себе. Це продуктивний вид мовленнєвої діяльності для якого характерними рисами є вмотивованість, цілеспрямованість, ситуативність й евристичність. При навчанні говорінню важливо щоб говоріння було комунікативно спрямованим та ситуативним, були сформовані системи лексико-граматичних навичок та мовленнєвий автоматизм, а також самі учні мали розвинену оперативну пам'ять.

В процесі навчання мовному спілкуванню наявні такі види мовлення, як підготовлене мовлення, який ми використовуємо як зміст навчання, та непідготовлене мовлення, як його результат. В поданій науковій праці ми обґрунтовано зробили акцент діалогічному виді мовлення, на формуванні та

опрацюванні якого ми й звертали увагу у цьому розділі. Комунікативними особливостями ДМ є повідомлення або запит інформації, пропозиція у формі прохання, поради або наказу та взаємопереконання. Серед мовних особливостей виділено еліптичність реплік, та використання сталих шаблонів та елізії, що є характерною рисою мовлення в англійській мові.

Враховуючи це перед вчителем початкової школи постає завдання розробити та реалізувати урок, який буде реалізувати компетентності та змістові лінії, автоматизувати навички учнів, а також буде лаконічним та наочним, як такий що враховує вікові особливості та норми ДСанПІНу, щодо проведення онлайн-занять. У теоретичній частині роботи ми наводили інформацію, що дистанційне навчання можливо реалізувати як синхронно, так і асинхронно, враховуючи тип діяльності у поєднанні з психофізіологічними особливостями учнів ПШ, надалі мова буде йти саме про формат онлайн занять, які на нашу думку є найбільш афективними.

2.2.2 Рекомендовані навчальні платформи. Початок роботи починається з вибору моделі дистанційного навчання, який цілком залежить від навчального закладу та технічних можливостей учнів, відповідно до цього вибору навчання заклад може обрати відкриті ресурси або інституційні. На нашу думку, дистанційні платформи є досить гарним варіантом у порівнянні з використанням соціальних мереж тощо, адже при якісній підготовці усіх учасників для роботи з сервісом можливо досягти значного автоматизму під час роботи, а також знизити відсоток навантаження. (навчання мовленню важливою є комунікативність) Так, наприклад, платформа *Google Classroom* – це безкоштовний веб сервіс, створений для навчальних закладів з метою спрощення створення й поширення завдань. *Google Classroom* об'єднує в собі: *Google Drive* для створення і обміну завданнями, *Google Docs, Sheets and Slides* для їх написання, *Gmail* для спілкування, *Google Calendar* для розкладу та інші вебсервіси. Учні можуть бути запрошені до класу через приватний код, чи автоматично імпортуватися зі шкільного сайту. Завдяки інтеграції з *Google*

Meet, викладачі мають унікальне посилання на зустріч у кожному класі. Таким чином маємо відмітити простоту використання, безкоштовний доступ до списку сервісів та доступність різних пристроїв до цієї платформи, що є необхідним для роботи з молодшими школярами.

Сервіс *Zoom* також успішно використовують для проведення онлайн-зустрічей і навчання в школах. Програма доступна на різних пристроях, а обліковий запис дозволяє проводити відеоконференцію тривалістю 40 хвилин, чого достатньо для уроків у школі. Серед опцій відмічається лише інтерактивна «Дошка», яку можливо використовувати як окремо, так і під час демонстрації матеріалів з екрана.

ClassDojo – допоміжний сервіс, який об'єднує вчителів початкової школи, учнів і сім'ї за допомогою функцій спілкування, таких як стрічка фотографій і відео зі шкільного дня, а також повідомлення з можливістю автоматичного перекладу. Це також дає змогу вчителям відзначати відгуки про навички учнів і створює портфоліо для учнів, щоб родини могли знати про шкільну діяльність за межами зустрічі з вчителями. Сервіс є дуже легким у використанні, за даними *ClassDojo*, його додатком користуються вчителі, діти та сім'ї в 95% від дошкільних закладів до шкіл восьмого класу в Сполучених Штатах, а також ще в 180 країнах.

Останній сервіс програє попереднім двом що стосуються проведення відеоконференцій, проте може бути використана як допоміжна програма, адже завдяки особливості оцінювання та коментування розвитку навичок учнів підтримує їх інтерес та вмотивованість до навчання, а батькам дає можливість слідкувати за розвитком дитини. Платформа *Zoom* не може надати нічого окрім стандартного зв'язку учні – вчитель, функції кімнат та інтерактивної онлайн-дошки, чого замало у порівнянні з багатофункціональним сервісом *Google Classroom*. У 2020 світній омбудсмен України повідомив, що державні й комунальні заклади освіти матимуть повний і безкоштовний доступ до освітніх сервісів *Google G Suite for Education*.

2.2.3 Види он-лайн дошок. Після вибору доцільної платформи для синхронної роботи з учнями початкової школи необхідно розглянути онлайн-ресурси, які відповідають принципам наочності та ситуативності. Завдяки цим ресурсам вчитель матиме змогу підтримувати принципи вмотивованості та активності, активізувати систему лексико-граматичних навичок та тренувати оперативну пам'ять дітей. Найважливішим аспектом на користь онлайн-ресурсів є змога підтримати цілеспрямованість уроку, формуючи комунікативну задачу, яка має відповідати одній з двох ситуацій штучній або реальній.

Наприклад, неміністерський структурний орган уряду Великої Британії, що займається поширенням британської культури за межами Великої Британії та пропонує свій однойменний сайт: *British Council*, що містить розділ для роботи з наймолодшими учнями *LearnEnglish Kids* з різноманітними відео для аудіо матеріалами. Найбільша з екзаменаційних комісій *Cambridge English*, що займається розробкою кваліфікаційних тестувань за Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти, також презентувала свій сайт, із значно ширшою добіркою матеріалів для учнів різних рівнів підготовки. Проте обидва сайти можуть не відповідати меті шкільних уроків.

Варто також звернути увагу на платформи які дозволяються розробити онлайн урок з нуля враховуючи усі побажання вчителя яких хочу опрацювати необхідні компетентності та змістові лінії у своєму занятті. Звичайно вони є досить трудомісткий, адже потребує навичок у використанні ІКТ, проте зважаючи на рекомендації від МО та розвиток курсів з цифрової грамотності для працівників закладів освіти, це лише питання часу.

Liveworksheets, ресурс, який дозволяє педагогам адаптувати друковані та статичні матеріали підручників для потреб онлайн-навчання. Сервер дає змогу розробити сторінку або цілий робочий зошит із предмета. Вчитель може давати посилання на сторінку учням як домашню роботу. До того ж

ресурс гарно інтегрується з іншими сайтами. На *LiveWorkSheets* можна вставляти також прослуховування аудіо та відеоматеріалів.

Canva, платформа, яка дозволяє користувачам створювати презентації та інший візуальний контент. Сервіс пропонує великий банк зображень, шрифтів, шаблонів та ілюстрацій. Під час пандемії онлайн дошки для спільної роботи стали популярним інструментом для дистанційного навчання, там чином зросла популярність у використанні сервісу *Miro*. Серед інструментів створення контенту можемо виділити наступний функціонал.

Сервісом представлено широкий вибір шаблонів: майндмеп, колаж, алгоритм, інфографіки, але можна розпочати з чистого поля. Унікальний принцип наліпок, так званих стікерів, які можна тегувати (тобто, прив'язувати) до кожного учня, якому належить та чи інша геніальна думка або відповідь. Їх можна подобувати і так виявляти найпопулярніші ідеї. А функція "*smart drawing*" значно облегшує роботу при підготовці зображення на екрані. Також сервіс дає можливість робити коментарі із можливістю позначки конкретних учнів.

2.2.4 Приклади застосування он-лайн інструментів під час уроку. Перейдемо до розгляду варіантів проведення уроків для формування діалогічного мовлення з використанням ІКТ у кожному класі початкової школи. Для цього маємо звернутись до підручників рекомендованих МО. Для ширшого розгляду варіантів та надання доцільних рекомендацій ми звернемось до НМК різного авторства для кожного рівня навчання.

Так для роботи з першим класом Найпоширенішим навчальним виданням є підручник авторства Карпюк. Навчання за ним починається з комунікативної складової, таким чином дотримується тенденцій НУШ, тож діти від початку роботи з новою мовою вчать спілкуватись один з одним, вивчають базові комунікативні єдності такі як "*Hi!*", "*Hello!*", "*Good morning!*", "*I'm Kate!*", "*My name is Maria!*"

Для розробки уроку ми звертаємо увагу на тему “*My school*”, що сходиться з тематикою ситуативного навчання «Школа шкільне приладдя». Як зазначалось раніше змістова лінія «Громадянська відповідальність» є частиною теми «Школа та шкільне життя». Таким чином ціль основою змістової лінії у поданій темі полягає у навчанні толерантно співпрацювати з іншими спілкуючись іноземною мовою. Толерантність у спілкуванні особливо важлива для учнів перших класів зважаючи на те що перші речення на початку вивчення мови у школі це фрази–інструкції з імперативним характером, саме тому варто привчати дітей до рівноцінного ввічливого спілкування.

Метою п'ятого уроку за темою вважаємо задоволення комунікативного наміру за допомогою діалогічного мовлення, розуміння значення мови у житті. «Математична компетентність» зважаючи на те що тема «Школа» є другою у підручнику учні вчать розв'язувати комунікативний намір та розуміти принцип іншої мови. На нашу думку, онлайн-урок бажано проводити за допомогою онлайн платформи *Google Classroom*, адже вона є більш демократично та зрозумілою для батьків та учнів початківців.

Урок має починатись із привітання мовою що навчається та повторення лексичних одиниць вивчених напередодні, а саме, *a bag, a book, a pen, a pencil*. Повторення може відбуватися, як за допомогою трансляцій підручника чи інтерактивної сторінки власного виконання, так і вербально. Під час повторення лексичних одиниць вчителю варто починати вводити діалогічні єдності. У поданому підручнику це речення “*What is it?*”, яке вчитель може використовувати як зі зверненням до конкретного учня, так і для відповіді гуртом. При відповіді важливо щоб учні використовували вивчену вказівну конструкцію “*It is ...*”, “*It's a bag*”, “*It's a bag*”, адже це значно полегшить розуміння нової діалогічної єдності. Зважаючи на те що на цій темі здебільшого діти ще не вміють читати усі речення вчать шляхом імітації, багаторазового повторення. Проте важливо давати змогу дітям

показувати своє шкільне приладдя та питати в інших учнів його назви, адже це значно підтримує мотивацію до навчання та наступної взаємодії.

Основною частиною уроку є вивчення питального речення “*Is it ... ?*” з притаманною інтонацією. Та цьому етапі вчитель робить так звані вправи-помилки, вказує чи презентує предмети які не сходяться із проговореною лексичною одиницею. Таким чином завдяки зміні діяльності увага учнів значно активізується через необхідність аналізу побаченого та почутого. У цей час діти вчать новий тип повної відповіді. Позитивна відповідь “*Yes, it is*”, а негативна відповідь з елізією “*No, it isn't*”.

Наступним кроком є поєднання діалогічних єдностей. Вчитель має розробити штучну комунікативну задачу. Це може бути діалог-гра, коли один з учасників намагається вгадати що саме заховав інший. Подібна гра має проводитися без демонстрації допоміжних засобів для того, щоб діти бачили один одного та мали підтримку у вигляді невербального спілкування. Перед початком гри вчитель обирає варіант прикладу, або діалог вчитель-учень, або діалог найактивніших дітей. Очікуваним результатом визначаємо наступну діалогічну єдність: “– *Is it a pen? – No, it isn't! – What's this? – It's a pencil!*” Зважаючи на обмежений синхронного уроку з учнями першого класу, а саме 15 хвилин роботи з ІКТ, уся робота має бути динамічною.

Для другого класу розглянули підручник П. Льюїс-Джонса *Quick minds 2* та обрали тему “*At the beach*”. Згідно з яким учні мають навчитися говорити про прогулянку вільний час та хобі. У початковій школі тема відпочинок та дозвілля має реалізувати лінію «Екологічної безпеки» та лінію «Здоров'я і безпека», проте у другому класі акцентовано увагу на третій змістовій лінії – громадянської відповідальності яка реалізується через вміння враховувати думку товаришів при виборі виду відпочинку. Таким чином за метою цього уроку є навчання виражати думки та емоції, вміння дослухатися до співрозмовника.

Варто звернути особливу увагу на зміни в наповненні теми, замість звичних простих лексичних одиниць, на першому уроці дітям вперше дають

лексичні одиниці у вигляді словосполучень, наприклад, “*swim in the sea*”, “*look for shells*”, “*catch a fish*”, “*listen to music*”. Таким чином на початку уроку після привітання мовою що вивчається та проведення короткої фонетичної розминки шляхом повторення вже відомих учням скоромовок, які подаються у кінці кожної теми, необхідно повторити усі лексичні одиниці. Це можливо зробити як за допомогою пісень з попереднього уроку, так і використовуючи інтерактивний додаток, який створено спеціально для серії цих підручників. Це значно зекономить час для вчителя при підготовці для уроку, а також при повторенні, адже це знайомий сервіс для дітей що працюють з підручником.

В основній частині уроку для презентації мікро діалогів автори підручника надають дві вправи. Перша робить акцент на прослуховуванні аудіозапису з чотирма діалогами в той час, як діти дивляться на комікс та поєднують почуте з зображеннями. Таким чином діти знайомляться з різними варіантами інтонацій та ситуативністю використання необхідних фраз. Таким чином у підручнику презентовано вирази реакції: “*Good idea*”, “*I’m not sure*”, “*Sorry. I don’t want to*”. Наступна вправа є рецептивно-продуктивною. Дітям необхідно прослухати діалогічні єдності та повторити за диктором. Ці єдності зображені у рамочці, а незнайомі частини виділено блакитним кольором. Завдяки різним типам інтонації діти можуть зрозуміти приблизний переклад кожної фрази, проте вчителю варто перевірити та підказати найкращий варіант, щоб уникнути непорозумінь. Особливу увагу необхідно приділити Ввідному слову “*Let’s...*” та необхідності використання дієслова при формуванні речення.

Третя вправа не задовольняє мету нашого уроку, тож пропонуємо інший варіант роботи. Вчитель формує єдину логічну комунікативну задачу, з’ясувати у друга чим він хоче зайнятись шляхом пропонування тих чи інших дій. Через необхідність зміни ролей можливо два варіанти побудови цих діалогів. В першому перший учень пропонує, а другий реагує відповідно до своїх вподобань, наступного разу діти міняються ролями. У другому варіанті

обидва учні беруть активну участь у розв'язанні комунікативної задачі та пропонують й виражають думки по черзі. Очікуваним результатом визначаємо наступну діалогічну єдність: “– *Let's swim in the sea ! – Sorry. I don't want to. – Let's listen to music. – Good idea!*”. Враховуючи психологічну зрілість вчитель може обрати яким чином діти спілкуються, так, наприклад це може здійснюватися за допомогою функції «Сесійні кімнати» в *Zoom*, або як почергове опитування у платформі *Google Classroom*.

Так для роботи з третім класом оберемо підручник *Smart Junior* авторства Г. К. Мітчелл, М. Малкогіанні. Для розробки уроку ми звертаємо увагу на тему “*Food, please!*”, яка співпадає з тематикою ситуативного спілкування «Харчування» та відповідно до якої вивчаються назви продуктів *onion, flour, chocolate, pancake, butter* та посуд *bottle, glass*. У цій темі мають місце змістова лінія «Здоров'я і безпека» яка вчить учнів розрізняти здорову та шкідливу їжу. «Підприємливість та фінансова грамотність» спрямована на розуміння практичних аспектів фінансових питань, тож вчить складати просте меню з корисних продуктів.

Враховуючи гарне наповнення попередніх тем та уроків у цьому підручнику, при роботі з третіми класами у форматі онлайн бажано виділити окремий урок спрямований саме на роботу у діалогічній формі. Подібний урок дискусія значно підвищить мотивацію до навчання та допоможе оцінити рівень попередньої роботи учнів. Також це зумовлено об'ємом лексико-граматичних одиниць. Підручнику бракує адаптації в інтернет-ресурсах тож підготовка до такого заняття залежить від вмінь вчителя.

На початку уроку після вітання замість звичної фонетичної розминки використати звичайні, проте контекстні питання які підвищать інтерес учнів, як, наприклад, “*What do you like to eat?*”, “*What's your favourite food?*”. Таким чином відбудеться повноцінний початок уроку, що містить повторення лексичних одиниць та орієнтування на подальшу роботу. Для подальшої роботи бажано звернутися до сервісів що дають можливість створити інтерактивну дошку з зображенням їжі та посуду. Штучною

комунікативною задачею може бути пошук й запит в один одного інформації стосовно складників страв та наповнення посуду. Очікуваним мінідіалогом з урахуванням вивчених єдностей вважаємо наступне: 1. *“What is in the soup?, There are water, onions, meat and carrots!”* 2. *“How many apples are there?, There are six apples!”*

Для розвантаження очей наступною складовою уроку може бути робота з контентом у підручнику з підтримкою відео зв'язку. У четвертій вправі автори пропонують учням дізнатись краще один одного та знайти учнів вподобання котрих збігались із даними у таблиці. Складність цієї вправи полягає у самостійному формуванні запиту дедуктивним чином, від уривка бажаної відповіді зробити повне граматично правильне речення. Таким чином для відповідності із пунктом *“... doesn't like fried chicken”* учень має сформулювати питання *“Do you like fried chicken?”*. За умови збереження інтересу та часу онлайн заняття, вчитель може запропонувати декільком учням у формі лотереї спробувати непідготовлене спілкування за темою «Харчування». Таким чином діти зможуть продемонструвати використання вивчених єдностей, висловити свою думку щодо різних видів їжі, виразити свої почуття та емоції, тобто зробити все для збереження ідеї спілкування та толерантного відношення до співрозмовника та його або її помилок.

Останній рік навчання англійської мови в початковій школі вимагає досягнення результату у вигляді цілісного ситуативного діалогічного мовлення. Для роботи ми звернули увагу на підручник для 4 класу закладів загальної середньої освіти авторів С. С. Губарева, О. М. Павліченко. У підручнику якісно підтримується комунікативна спрямованість мови, автори дають багато можливостей для практики підготовленого та не підготовленого мовлення учням у групах або парах. Для організації уроку у синхронному форматі ми звернули увагу на тему під назвою *“Our beautiful planet”*.

Згідно з наповненням змістових ліній у темі «Природа і навколишнє середовище України та країн виучуваної мови» учні розширюють знання щодо довкілля та природних явищ. Лінія «Громадянської відповідальності»

реалізується через обговорення важливості допомоги тваринам та збереження природи. Таким чином метою уроку визначаємо формування умінь застосовувати одержані знання для розв'язання комунікативної задачі, стимулювання активну пізнавальну діяльність та виховування дбайливого відношення до навколишнього середовища.

У цьому навчальному розділі авторами запропонована велика кількість тематичних діалогів-прикладів підготовленого мовлення, за якими можлива наступна робота. Так, наприклад після вивчення нової лексики про тварин (як наприклад, *a fin, a tail, a tentacle*) авторами надається завдання прочитати діалог та розіграти його в ролях. Подібні вправи необхідні для тренування подальшого вербального мовлення, та корегування невербальних його складових, жестів вчителем. Діалог у цій вправі зосереджений на запиті інформації та презентації знань про тварин. Наступний урок презентує вже нову лексику стосовно тварин та місця їх існування (*jungle, desert, a camel, a turtle, a snake etc*). Зважаючи на малу кількість, а у деяких випадках, відсутність аудіо та відео ресурсів до книги під час підготовки до уроку вчителю бажано звернути увагу на допоміжні ресурси, такі як *Miro* або *Canva*, завдяки яким можливо створити інтерактивні сторінки для автоматизації дій та роботи з увагою учнів під час уроку, адже велика кількість тексту значно знижує мотивацію.

Оскільки учні четвертого класу мають деякий обсяг пройденого матеріалу стосовно побудови питальних речень, як загальних "*Did you see...?*", "*Were you at the zoo?*", так і спеціальних "*What can you see?*", "*Who can you meet?*", автори приділяють повторенню таких конструкцій час у кожному уроці підручника. Нас цікавить саме ряд вправ для опрацювання та узагальнення вмінь вести діалог. Таким чином урок під назвою *Askania nova*, можливо розпочати із загального повторення лексичних одиниць завдяки першій вправі, яка потребує від дітей вміння співставити зображення тварин та місця їх проживання, так наприклад, "*A python lives in jungle*". Під час роботи дистанційно таку вправу бажано адаптувати для роботи он-лайн, та

дещо розширити за допомогою он-лайн дошок. Після повторення лексики за темою підручник пропонує роботу з діалогом прикладом на вміння знайти логічну діалогічну єдність серед списку питань та відповідей. Таку роботу можливо автоматизувати за допомогою сервісу *Liveworksheets* або он-лайн дошки *Miro*. За умови якісної роботи викладача та учнів з початку теми, останнє завдання, у вигляді формування власного ситуативного діалогу-прикладу, буде досить можливим для дітей. Очікуваним ситуативним діалогом з урахуванням вивчених єдностей вважається діалог, що відповідає комунікативній задачі «Обговорення зоопарку і вражень»: “– *Were you at the zoo? – Yes, I was! – When did you go there? – I went there last week. – What animals did you see there? – I saw wolves and tigers. – Which animals did you like the most? – I liked foxes most of all!*” Також за бажанням викладача такий діалог можливо видозмінити, спонукати дітей на обмін враженнями.

Таким чином, після аналізу оновлених навчальних програм, платформ для реалізації дистанційної освіти та розгляду підручників з англійської мови для учнів початкової школи, мовно прийти до висновку, що зважаючи на те, що навчальні програми та вимоги до виховання в учнів компетенцій й комунікативної орієнтації в навчанні, оновленні підручники відповідають нормам НУШ. Проте інтерактивність та якість супроводжуваних матеріалів, так і залишаються недопрацьованими, що значно ускладнює процес підготовки вчителів до занять в умовах дистанційної освіти.

ВИСНОВКИ

У представленій науковій роботі було розглянуті різні види іншомовного говоріння, а також принципи навчання діалогічному мовленню, на якому і було акцентовано увагу, зважаючи на особливості комунікації молодших школярів. Також були детально розглянуті термін «дистанційна освіта», специфіка організації дистанційної освіти у навчальних закладах згідно з рекомендаціями МОН України, характеристики реалізації такої освіти, особливості нового підходу та сервісного забезпечення. У процесі дослідження виникла необхідність у розгляді питання мотивації та психофізіологічних особливостей молодшого школяра для поліпшення подальшої методичної роботи.

У ході дослідження були детально проаналізовані типові освітні програми НУШ та новітні освітні та інтерактивні платформи, додаткові ресурси, а також інтерактивні он-лайн дошки. Ми дійшли до висновку, що адміністрація школи та педагогічний колектив мають обрати одну платформу, що задовольняє потреби закладу освіти та учнів, для полегшення роботи. На вчителів покладено необхідність у реалізації навчання, підготовки уроку, що потребує вмінь користування цифровими технологіями.

Дистанційна освіта що розгадається як явище останні десятиліття значно відрізняється від тієї системи яка реалізується сьогодні через карантинні умови. Отже, організаційно-педагогічне забезпечення процесу дистанційного навчання в початковій школі має бути спрямоване на підтримку процесу отримання знань, умінь та на підвищення навичок учнів. При цьому зміст такого навчання має залишатись близьким до очного, проте з деякими послабленнями з огляду на психофізіологічний стан учасників процесу. Враховуючи позитивний вплив на мотивацію та комунікативні навички учнів молодшої школи, такий вид роботи визнаємо оптимальним.

Проведене дослідження дає можливість констатувати, що попри виклики, що постають перед учасниками освітньої діяльності під час вимушеного переходу на дистанційну форму навчання, досягнути поставленої мети навчання можливо. Було встановлено основні параметри проведення такого типу занять. Це наочність навчального матеріалу та підтримання принципу комунікативності, який реалізується за умови підтримки синхронного та стабільного відео- та аудіо- зв'язку, використання спеціальних сервісів та платформ для адаптації друкованих підручників під потребу он-лайн навчання, що значно покращують потенційний результат освіти.

У практичній частині наукової роботи було продемонстровано рекомендації щодо методичного наповнення дистанційних уроків для учнів початкової школи відповідно до змістових ліній, комунікативних ситуацій та мети уроку. Дослідження проводилось на базі підручників англійської мови рекомендованих МОН України, проте різного авторства та років видання, що дозволило отримати повну картину щодо варіантів реалізації компетенцій та особливостей проведення уроків в тих чи інших класах початкової школи.

Перспективним напрямком подальших досліджень з даної проблематики постає розгляд різноманітних ІКТ як частин інтерактивного уроку, адже методичні рекомендації представлені у практичній частині, можуть бути застосовані для інтегрованих очних занять у навчальних закладах. Перспективними вважаємо наукові розвідки, що стосуються кліпового мислення та мотивації до спілкування англійською мовою.

Як показав аналіз, представлених у підручнику вправ може бути замало, як для синхронного, так і асинхронного навчання, що зумовлено роками видання та постійними змінами у новій системі освіти, отже виконане дослідження не вичерпує всіх аспектів поданої проблеми. Формування навичок іншомовного говоріння в умовах дистанційної освіти в Україні на даному етапі потребує особливої уваги та спільної роботи учасників процесу організації та реалізації освіти, а також суб'єктів навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

СПИСОК ТЕОРЕТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамова І. Дистанційне навчання: сучасний погляд на проблеми. *Витоки педагогічної майстерності*. Вип. 10. 2012. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/389/1/Adamova.pdf> (дата звернення: 15. 07. 2021).
2. Акімова С. С., Максатова Т.В. Використання невербальних засобів спілкування на уроках англійської мови в початкових класах. *Таврійський вісник освіти*. Одеса, 2015. № 1. С. 185–188.
3. Алферов А. Психология развития школьников : учебное пособие по психологии. Ростов-на-Дону : Феникс, 2000. 384 с.
4. Ануфрієва О. Оцінка рівня всебічного розвитку особистості молодшого школяра. *Початкова школа*. Тернопіль, 1998. №12. С. 41–43.
5. Арделян О. В. Дидактичні умови формування загальнопізнавальних умінь і навичок у молодших школярів (на матеріалі вивчення англійської мови) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09. Кіровоград, 2002. 22 с.
6. Балл Г.О. Про визначальні характеристики здібностей і принципи їх врахування у навчально-виховній роботі. *Психологія*. Київ, 1992. Вип. 39. С. 3 –11.
7. Басай Н. П. Засоби навчання іноземних мов у початковій школи. *Педагогіка. Соціальна робота*. Ужгород : Говерла, 2017. Вип. 1 (40). С.19–22.
8. Башмаков А.И. Разработка компьютерных учебников и обучающих систем. Москва : Дрофа, 2003. 154 с.
9. Бех І. Д. Вивчення особистості молодшого школяра. *Початкова школа*. Київ, 1993. №3. С. 6–10.

10. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти. Київ:Атіка, 2008. 684 с.
11. Божович Л. И. Сознательно управлять своим поведением: Воспитание воли в младшем школьном возрасте. *Семья и школа*. Москва, 1981. №3. С.28–31.
12. Бондар Л. В. Спільна навчальна робота молодших школярів як чинник їх розумового та соціального розвитку: автореф. дис... канд. психол. наук : 19.00.07. Київ, 2003. 20 с.
13. Бондар Л. В. Роль спільної учбової діяльності молодших школярів у системі розвивального навчання. *Вісник Харківського національного університету. Психологія*. Харків, 2000. Вип. 493. С.38–41;
14. Бондар Л. В. Спільна учбова робота молодших школярів як фактор інтелектуального розвитку. *Проблеми загальної та педагогічної психології: зб. наук. пр.* Київ, 2001. Т.3. Ч.6. С. 220–225.
15. Бутківська Т.В. Ціннісний вимір соціалізації учнів. *Педагогіка і психологія*. Київ, 1997. №1 (14). С. 130–137
16. Вайсбурд М. Л. Использование учебно-речевых ситуаций при обучении устной речи на иностранном языке. Обнинск : Титул, 2001. 128 с.
17. Васецька П. Темперамент в індивідуальному стилі діяльності молодших школярів *Початкова школа*. Київ, 1999. №6. С. 7–8.
18. Верченко Н. В. Особистісно-діяльнісний підхід як головна передумова сучасної освіти. *Вісник післядипломної освіти*. 2011. Вип. 4. С. 20-27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vpro_2011_4_5 (дата звернення: 15.05.2021).
19. Вишневецький О. І. Методика навчання іноземних мов : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 206 с.
20. Вишнівський В.В., Гніденко М.П., Гайдур Г., Ільїн О.О. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів : навчальний посібник. Київ : ДУТ, 2014. 140 с.
21. Волчкова Л. В. Педагогічний досвід застосування медіаосвіти в початковій школі URL:

<http://conference.pu.if.ua/forum/viewtopic.php?f=167&t=197#p348> (дата звернення: 15.05.2021).

22. Выготский Л. С. Психология развития человека. Москва: Смысл; Эксмо, 2005. 1136 с.
23. Гез Н. И. История зарубежной методики преподавания иностранных языков. Москва : Academia, 2008. 256 с.
24. Глухов В. Психолінгвістика. Теорія мовної діяльності. Москва : АСТ, 2007. 223 с.
25. Головська І. В. Психолого-фізіологічні основи навчання англійської мови в початковій школі. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2015. Вип. 3. С. 65–68.
26. Гора Т. В. Застосування пісень на уроках англійської мови в початкових та середніх класах. *Таврійський вісник освіти*. Одеса, 2014. № 1(1). С. 195–202.
27. Городнича Л. В. Диференційоване навчання молодших школярів аудіювання англійського мовлення з використанням комп'ютера: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2009. 27 с.
28. Гусленко І. Ю. Конспект лекцій з дисципліни «Методика навчання іноземних мов». Харків : Вид-во НУА, 2018. 64 с.
29. Данилова Л. Формування особистості нового типу. *Педагогіка і психологія*. Київ, 2000. №3. С. 59–64.
30. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум: навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2013. 448 с.
31. Дубравська Д. М. Основи психології: навч. посібник. Львів : Світ, 2001. 415 с.
32. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
33. Заброцький М. М. Основи вікової психології : навч. посібник. Тернопіль : Богдан, 2001. 147 с.

34. Ісхакова Л. В. Організація групових форм роботи на уроці. *Початкова школа*. Київ, 1996. №7. С. 28–37.
35. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: навч. посібник. 2-ге вид. Київ : Вища школа, 2005. 344 с.
36. Коломієць Н. Дослідження доцільності визначення дидактичних засад застосування інтерактивних методів у навчанні молодших школярів англійської мови. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. Ужгород, 2007. № 23 С. 78–85.
37. Комар О. А. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до застосування інтерактивних технологій : теоретико-методичні аспекти : монографія. Умань : РВЦ Софія, 2008. 332 с.
38. Кочубей Н. П. Підсистема вправ для інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення учнів початкової школи. *Іноземні мови*. Київ, 2012. № 2. С. 31–38.
39. Леонтьев А. Деятельность. Сознание. Личность : учебное пособие. Москва : Смысл : Академия, 2004. 352 с.
40. Лосєва О.Ю. Розвиток англомовної освіти учнів початкової школи в сучасній Україні (кінець ХХ – початок ХХІ століття) : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.01. Мукачєво, 2019. 248 с.
41. Лутова Д. Д. Можливості мережі Інтернет у навчанні англійської мови учнів початкової школи. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки*. Луганськ, 2013. № 12(1). С. 164–173.
42. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. Київ : Центр вільної преси, 2012. 352 с.
43. Меньковська Ю. А. Види індивідуалізованого навчання англійського діалогічного мовлення молодших школярів. *Теоретичні питання культури, освіти та виховання*. Київ, 2013. № 47. С. 149–156.

44. Меньковська Ю. А. Система вправ для реалізації індивідуалізованого Навчання діалогічного мовлення на уроках англійської мови у початковій школі. *Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія*. Вип. 22. 2013. С. 102–110.
45. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова [та ін.]. Київ : Академія, 2010. 327 с.
46. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха [та ін.]. Київ : ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. 356 с.
47. Мицик О. М. Гра як метод навчання іншомовного спілкування учнів початкової школи. *Англійська мова та література*. Тернопіль, 2013. № 22/23. С. 40–49.
48. Молянинова О. Г. Мультимедиа в образовании (теоретические основы и методика использования). Красноярск : Изд. КрасГУ, 2002. 300 с.
49. Морочковська Л. Індивідуальні особливості школяра: Методика проведення психологопедагогічного консиліуму. *Шкільний світ*. Тернопіль, 2001. №12. С. 2–3.
50. Неприцька О. Я. К. Д. Ушинський про сімейне виховання: (вибрані матеріали із творів). *Обдар. дитина*: наук. практ. освітньо-попул. журн. для педагогів, батьків та дітей. Київ : СОЦИС, 2002. №6. С. 24–28.
51. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці) : навчальний посібник. Київ : Ленвіт, 2008. 285 с.
52. Нікул Ю. Використовуємо мультимедійні навчальні курси. URL: <http://ru.osvita.ua/school/method/technol/1942/> (дата звернення: 19.06.2021).
53. Онкович Г.В. Медіаосвіта в Україні : сучасний стан і перспективи розвитку. *Нові технології навчання*. № 62. М-ли другого Міжнародного семінару «Навчально-виховне середовище та моральність у XXI столітті». Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, Академія

міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. Київ, 2010. С. 89 – 92.
URL: <https://refdb.ru/look/2133979.html> (дата звернення: 23.06.2021).

54. Паршикова О. Природовідповідне навчання іноземної мови учнів першого класу загальноосвітніх навчальних закладів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* Ужгород, 2013. Вип. 29. С. 140–143.

55. Поліщук В. М. Психологічні особливості дітей перехідного періоду від дошкільного до молодшого шкільного віку: дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07. Київ, 1995. 198 с.

56. Полякова Г. О. Використання медіаосвітніх технологій у початковій школі. *Наукові записки Інституту журналістики.* 2016. Т. 63. С. 58–63
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizh_2016_63_13 (дата звернення: 24.06.2021).

57. Пономарьова В. А. Методика формування ритміко-інтонаційної складової англійського мовлення учнів початкових класів: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Одеса, 2010. 21 с.

58. Резнік Н. В. Мас-медіа технології у вивченні іноземної мови. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки.* 2013. № 13(2). С. 169–175. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2013_13%282%29__22 (дата звернення: 23.06.2021).

59. Романова Г. В. Використання мультимедійних засобів навчання на уроках англійської мови. *Таврійський вісник освіти.* Одеса, 2015. № 1. С.227–234

60. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. Москва : Педагогика, 1989. Т.2. 434 с.

61. Рубинштейн С. Л. Речь и мышление. Развитие речи у детей Хрестоматия по теории и методике развития речи детей дошкольного возраста : учеб. пособие для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений Москва: Издательский центр «Академия», 2000. 87 с.

62. Савченко О. Я. Уміння вчитися – ключова компетентність молодшого школяра : посібник. Київ : Педагогічна думка, 2014. 176 с.
63. Сачян Д. В. Розвиток академічної обдарованості молодших школярів у контексті інтерактивного навчання англійської мови. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. Київ, 2015. Вип. 125. С. 348–350.
64. Седлеш О. Ю. Вірші та пісні у ранньому шкільному навчанні іноземної мови. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету*. Чернігів, 2008. Вип. 56. 202 с.
65. Скалкин В. Л. Обучение диалогической речи. Київ : Радянська школа, 1989. 158 с.
66. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В., Булах І. С., Зелінська Т. М. Вікова та педагогічна психологія : навч. посібник для студ. вищих навч. закл. Київ : Каравела, 2007. 400 с.
67. Сухомлинський В.О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. Вибр. тв. в п'яти томах. Т. 1. Київ: Рад. шк., 1976. 54 с.
68. Шиян Г. Розвиток мовленнєвої компетенції учнів на уроках англійської мови. *Витоки педагогічної майстерності. Серія: Педагогічні науки*. Ужгород, 2014. Вип. 14. С. 318–323 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpm_2014_14_50 (дата звернення: 24.06.2021).
69. Шумейко О. В. Місце невербальних компонентів вираження емоцій у процесі комунікації (на матеріалі англійської мови). *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки*. Львів, 2010. № 7. С. 410–413.
70. Шустваль Н. М. Навчання іншомовного спілкування молодших школярів на уроках англійської мови. *Таврійський вісник освіти*. Одеса, 2014. № 4. С. 177–183.
71. Хорсун М. Система вправа у діалогічному мовленнію. *English language and culture*. Київ, 2011. № 15. С.16–18.

72. Черниш В.В. Навчання іншомовного діалогічного мовлення в аспекті компетентнісного підходу. Київ, 2012. №4. С. 11–27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/im_2012_4_ (дата звернення: 24.06.2021).
73. Эльконин Д. Б., Давыдов В.В. Вопросы психологии учебной деятельности младших школьников. Москва: Педагогика, 1986. 339 с.
74. Ябурова О. Сучасні засоби навчання іноземної мови в початковій школі *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2016. Вип. 3. С. 223–230.
75. Dolidze T. Effects of Distance Learning on English Language Learning. *Procedia. Social and Behavioral Sciences*. 2013. Vol. 70. P. 1438–1441. URL: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.01.208> (accessed: 12.06.2021)
76. Delling R. M. Distant study as an opportunity for learning. The systems of distance education. Malmo, Kesdoms. 1975. 56 p.
77. Delling R. M. Telemathic teaching? Distant study. ICCE Newsletter, 1976. P. 31–35
78. Holmberg B. The Evolution, Principles and Practices of Distance Education. Oldenburg : Bibliotheks und Informationssystem der Universitat Oldenburg, 2005. 171 p.
79. Holmberg B. Theory and Practice of Distance Education. London, Routledge, 1995. 123 p.
80. Keegan D. J. On Defining Distance Education. *Distance Education*, 1(1). London, 1999. №1(1) P. 13–36.
81. Moor M. G., Kearsley G. Distance Education : A Systems View. Belmont : Wadsworth Publishing Company, 1996. 123 p.
82. Neena D. Teaching English as an Additional Language. New Delhi : Atlantic Publishers & Distributors (P) Ltd, 2007. 240 p.
83. Peters O. Learning and teaching in distance education: analysis and Learning and Teaching in Distance Education: Analyses and Interpretations from an International Perspective. London : Kogan page Limited, 2005. 67 p.

84. Rice W. H. Moodle E-Learning Course Development: a complete guide to successful learning using Moodle. Birmingham: Packt Publishing, 2006. 236 p.
85. Robinson B. Innovation in open and distance learning: Some lessons from experience and research. Innovation in open and distance learning : Successful development of online and Web-based learning. London : Kogan page Limited, 2001. 65 p.
86. Simpson O. Supporting students in online, open and distance learning. London : Kogan page Limited, 2002. 237 p.
87. Wedemeyer C. F. Learning at the Back Door. Madison: University of Wisconsin Press, 1981. 78 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

88. Губарева С. С. Англійська мова : підруч. для 4 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 144 с.
89. Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи. Порадник. З досвіду роботи освітян міста Києва : навч.-метод. посіб. / упоряд. Воротникова І.П., Чайковська Н.В. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 456 с.
90. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. вид. С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
91. Карп'юк О.Д. Англійська мова : підруч. для 1 кл. загальноосвіт. навч. закл. Тернопіль : Астон, 2012. 103 с.
92. Лист Міністерства освіти і науки України від 23.03.2020 № 1/9-173 «Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi->

osvitnogo-procesu-v-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti-pid-chas-karantinu (дата звернення 13.07.2021).

93. Лист Міністерства освіти і науки України від 28.01.2014 № 1/9-72 «Про недопущення перевантаження учнів початкових класів надмірним обсягом домашніх завдань». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0072729-14#Text> (дата звернення: 13.07.2021).

94. Мітчелл Г. К., Марілені М. Англійська мова : підручник для 3 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Видавництво «Лінгвіст», 2020. 112 с.

95. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text> (дата звернення: 13.07.2021).

96. Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272 «Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 1, 2 клас» URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf> (дата звернення: 13.07.21).

97. Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273 «Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3, 4 клас» URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Savchenko.pdf> (дата звернення: 13.07.21).

98. Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.08.2018 № 924 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у Новій українській школі». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-osinyuvannya-navchalnih-dosyaghen-uchniv-pershogo-klasu-u-novij-ukrayinskij-shkoli> (дата звернення 13.07.2021).

99. Наказ Міністерства освіти і науки України від 27.08.2019 № 1154 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів другого класу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1154729-19#Text> (дата звернення 13.07.2021).
100. Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти» від 25.09.2020 № 2205. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text> (дата звернення: 13.07.2021).
101. Положення Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року, № 1115 «Про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text> (дата звернення: 13.07.2021).
102. Постанова Кабінету Міністрів України; Опис від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 14.06.2021).
103. Пухта Г., Гернгрос Г., Льюїс-Джонс П. Англійська мова : підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Лінгвіст, 2019. 112 с.
104. Рекомендація 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) «Про основні компетенції для навчання протягом усього життя» від 18 грудня 2006 року. Законодавство України. 2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975 (дата звернення: 05.05.2021).

SUMMARY

The presented paper is dedicated to the analysis of such a topical problem as peculiarities of teaching speaking foreign language of junior schoolchildren during distance education (based on the material of English language).

The object of the work can be defined as teaching speaking to primary school students.

The main aim of the paper consists in revealing the peculiarities of approaches to teaching elementary school students' dialogic speech. It determined the accomplishment of such objectives as:

- analysis of different approaches and the main stages of learning dialogical speaking and psychophysiological features of primary school students;
- description of the main resources for the implementation of distance learning with primary school students.

The definition of a “distance learning” and detailed analysis of the typical educational programs and the latest educational and interactive platforms are offered in the work. This research demonstrating the recommendations for methodological content of distance lessons for primary school students in accordance with the content lines, communicative situations and the purpose of the lesson.

The scientific novelty of the presented research is in the attempt to study the peculiarities of the structure of distance learning and the principles of realization of the purpose of language learning in a new environment.

Key-words: *distance education, online classes, communication technologies, dialogical speech, primary school, NUS*

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Новожилова Анастасія Денисівна, студентка 2 курсу магістратури, заочної форми навчання, факультету іноземної філології, спеціальність 035 Філологія, освітньо-професійна програма мова і література (англійська), адреса електронної пошти anastasii.novo@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Особливості навчання іншомовному говорінню молодших школярів в умовах дистанційної освіти (на матеріалі навчання англійської мови)» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____ Підпис _____ ПІБ (студент) _____